

**A Megye-hegy (HUBF20018)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Csopak
2016

Készítette:

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
8229 Csopak, Kossuth u. 16..
Tel: 06-87-555-260 Fax: 06-87-555-261
E-mail: bfnp@bfnp.hu
Web: <https://www.bfnp.hu>

Acrida Természetvédelmi Kutató BT.
8300 Tapolca, Deák F. u. 7.
Tel: 06-20-34-89-345 Fax: 06-88-785-023
E-mail: kenyeres.zol@gmail.com

Felelős tervező

Vers József

Vezető szakértők

Dr. Bauer Norbert
Dr. Kenyeres Zoltán
Vers József

Közreműködő szakértők

Mészáros András
Dr. Nagy Lajos
Papp Sándor
Simon Pál

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	5
1. A terület azonosító adatai.....	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	12
3.2. Kezelési javaslatok	12
3.2.1. Élőhelyek kezelése	13
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	24
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	24
3.2.4. Kutatás, monitorozás	24
3.2.5. Mellékletek.....	25
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	28
3.3.1. Agrártámogatások	28
3.3.2. Pályázatok	29
3.3.3. Egyéb.....	29
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	29
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	29
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	30
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	31
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	36
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	37
1.1. Környezeti adottságok.....	37
1.1.1. Éghajlati adottságok	37
1.1.2. Vízrajzi adottságok.....	37
1.1.3. Talajtani adottságok	37
1.2. Természeti adottságok.....	37
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	39
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	44

1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	45
1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	47
1.3. Területhasználat	47
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás	47
1.3.2. Tulajdoni viszonyok	47
1.3.3. Területhasználat és kezelés	47
2. Felhasznált irodalom	50
3. Térképek	51

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Megye-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF20018
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	242,83 ha
--------------------------------	-----------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

40A0* Szubkontinentális peripannon cserjések
6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)
6240* Szubpannon sztyeppék
91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel
91M0 Pannon cseres-tölgyesek

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

Szent-István szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)
Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)
Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

1.4.3. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű faj

Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*)

1.5. Érintett települések

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
<i>Veszprém megye</i>		
Balatonalmádi	242,83	4,86

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény alapján az országos ökológiai hálózat magterület övezete 96,5 %-ban, a puffertérület övezete 3,5 %-ban érinti (összesen 100,0 %-ban).

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Bauer N. és Kenyeres Z. (szerk.)(2002): Balaton-felvidéki Nemzeti Park II. ütem, Természetvédelmi Kezelési Terv, 2. rész, A Vilonyai hegyek (Nyerges-hegy, Mogyorós-hegy, Martonvári-hegy) és a Megye-hegy – Bakonyi Természettudományi Múzeum Zirc, 93 oldal (megbízó: Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság)

1.7.2. Településrendezési eszközök

Balatonalmádi Város Önkormányzat Képviselő-testületének 27/2015.(IX.25.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a körzeti erdőtervek készítésének 2020. december 31-ig szóló ütemtervét, a Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet esetében ez a dátum 2015. A Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet erdőtervének készítése „A földművelésügyi miniszter 45/2015. (VII. 28.) FM rendelete a 2015. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről” lezárult. A Körzetterv az Országos Erdőállomány Adattáron átvezetésre került. Az Balatonfüredi erdőtervezési körzet erdőterve hatálybalépésének ideje 2016. január 1.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A tervezési területre vonatkozóan az 513-as számú Balaton-felvidéki Vadgazdálkodási tájegység Vadgazdálkodási Terve az irányadó. A tájegységi vadgazdálkodási terv a tárgyi fenntartási terv készítésének lezárásáig nem került kihirdetésre. A tervezési területen belül a 301920-as kódszámú vadászterület található, az Balatonkenese és környéke Földtulajdonosi Község a vadászatra jogosult. A vadgazdálkodás a vadásztársaság vadgazdálkodási üzemterve illetve az éves vadgazdálkodási terv alapján történik.

1.7.5. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a 4-2. Balaton közvetlen vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik. Az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet a 1155/2016. (III.31) Korm. határozat tartalmazza.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A területen belül ható veszélyeztető tényezők				
A04.03	Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	M	10	Szubpannon sztyeppeket (6240*) veszélyezteteti – avarosodásuk és cserjésedésük által..
B02.02	Nevelővágások és egyéb tisztítások	H	50	A pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel (91H0*), a Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal (91G0*) és a pannon cseres-tölgyesek (91M0) fajszerkezetének megváltoztatása által, amelyet a fafajok és egyedek szelektálásával kapcsolatos erdőgazdálkodási gyakorlat idéz elő.
B02.03.	Erdei aljnövényzet eltávolítása	L	10	A felújítás alatt álló erdőterületeken tapasztalható általános gyakorlat miatt a pannon cseres-tölgyeseket (91M0) és pannon gyertyános-tölgyeseket (*91G0) veszélyezteteti – fajösszetételük egyszerűsítése által.
B02.05.	Extenzív faanyag-kitermelés (holt faanyag és idős fák területen hagyásával)	L	50	A felújítás alatt álló erdőterületeken tapasztalható általános gyakorlat miatt a pannon molyhos tölgyeseket <i>Quercus pubescens</i> -szel (91H0*), pannon cseres-tölgyeseket (91M0) és pannon gyertyános-tölgyeseket (*91G0) veszélyezteteti – fajösszetételük egyszerűsítése által.
C01	Bányászat és külszíni fejtés	L	1	A terület nyugati részével határos dolomitbánya (részben rekultivált szeméttelep) által jelentkezik, melynek művelése során káros hatások tapasztalhatók (szállítás és bányászat során történő kiporzás, zajhatás). A veszélyeztetett élőhely a Szubpannon sztyeppék (6240*)
D01.01	Ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak	M	10	Az illegális technikai sportokhoz és az intenzív turizmushoz kötődő veszélyeztető tényező, elsősorban a a jelölő gyepek élőhelyeket és fajokat veszélyezteteti, például a szubpannon sztyeppéket (6240*) és a pannon sziklagyepeket (<i>Stipo- Festucetalia pallentis</i>) (6190)
D02.01.01	Villany és telefon légkábel	M	1	A területen áthaladó villanyvezetékek pásztáiban előforduló fás növényzet többé- kevésbé rendszeres vágásához

				kapcsolódó tényező, a szubpannon sztyepp (6240*), a meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210) élőhelyeket veszélyeztet.
F03.01.01	Vadak károkozása (túltartott vadállomány)	M	1	A növényzet és a talajfelszín fizikai károsításán keresztül veszélyeztet a szubpannon sztyeppék (6240*) és a pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) élőhelyeket. A természetes erdő-fejlődési, megújulási folyamatok akadályozásával valamennyi jelölő erdei élőhelyet veszélyeztet, de különösen a pannon gyertyános-tölgyesek (*91G0), pannon molyhos tölgyesek (*91H0) élőhelyeket.
G01.03.01	Hagyományos gépjárművel végzett tevékenység	M	1	Felszínbolygatás és az annak eredményeként létrejövő erózió keresztül elsősorban a szubpannon sztyeppék (6240*) és pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) élőhelyeket veszélyeztet.
G01.03.02	Terepjárával végzett tevékenység	M	10	A tevékenységből fakadóan kialakuló keréknyomok teljesen növénytelen felszíneket alakítanak ki, melyek mentén a vékony rendzina erodálódik. Ez elsősorban a szubpannon sztyeppék (6240*) és pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190), valamint a Szubkontinentális peripannon cserjések (40A0*) élőhelyeket veszélyeztet, de veszélyeztető tényezőként léphet fel a jelölő növényfajok, így a Szent-István szegfű (<i>Dianthus plumarius subsp. regis-stephani</i>) és a magyar gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>) esetében is.
G01.08	Egyéb szabadtéri sport vagy szabadidős tevékenység	L	10	Balatonalmádi település közelségén alapuló veszélyeztető. A fokozott emberi jelenlét, a zavarás, taposás útján gyakorol negatív hatást a jelölő gyeses élőhelyekre, elsősorban a pannon sziklagyepekre (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190).
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	L	1	A bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) terjedése egyelőre kismértékű veszélyeztetést jelent a szubpannon sztyeppék (6240*), pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) és pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus</i>

				<i>pubescens</i> -szel (91H0*) élőhelyekre.
<i>A területre kívülről ható veszélyeztető tényezők</i>				
E03.01	Háztartás hulladék	H	1	Főként Balatonalmádi belterület és a zártkert környékére jellemző a vegyes összetételű háztartási hulladék elhelyezése, ami a szubpannon sztyeppék (6240*) élőhelyre gyakorol kedvezőtlen hatást.
E03.03	Inert hulladék	H	1	Főként Balatonalmádi belterület és a zártkert melletti területeken jellemző az inert hulladék elhelyezése, ami elsősorban a szubpannon sztyeppék (6240*) élőhelyre gyakorol kedvezőtlen hatást.
E01.01	folyamatos városiasodás	L	10	A településekkel érintkező határterületek folyamatos terhelése tapasztalható, hosszú távon valamennyi jelölő élőhely és faj természetvédelmi helyzetére kedvezőtlen hatású, de elsősorban a szubpannon sztyeppéket (6240*) és pannon sziklagyepeket (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) veszélyezteti.
E 01.03	diszperz (tanyasias) emberi jelenlét	L	10	Az egykori zártkertek, szőlőhegyek területével határosan tapasztalható, hosszú távon valamennyi jelölő élőhely és faj természetvédelmi helyzetére kedvezőtlen hatású, de elsősorban a szubpannon sztyeppéket (6240*) és pannon sziklagyepeket (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) veszélyezteti.
M01.02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés	M	5	Az élőhelyek mikroklímájának megváltoztatásán keresztül a pannon gyertyános-tölgyesek (91G0*) élőhelyet veszélyezteti.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Fő célkitűzések:

- A kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek fenntartása, különös tekintettel a szubpannon sztyeppékre (6240*) és a pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0*) élőhelyekre.
- A sekély és igen sekély talajú molyhos tölgyesekben (91H0*) a fahasználat (egészségügyi termelés is) minimalizálása, egyes részterületeken elhagyása.
- Az őshonos fafajokból álló, jobb termőhelyű erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító erdőhasználati módok bevezetése.
- A pannon cseres-tölgyesek (91M0) és pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0) élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása, különösen az idős állományrészek, faegyedek, valamint holt faanyag mennyiségének növelésével, illetve az akác és bálványfa visszaszorításával, mechanikai, szükség esetén vegyszeres kezelésekkel.
- A szubpannon sztyeppék (6240*) élőhelyek becserjésedésének megakadályozása.

További célkitűzések:

- A területen előforduló xilofág rovarfajok (nagy hőscincér, szarvasbogár) és a denevérfajok állományainak fennmaradása érdekében a csúcsszáradt faegyedek, odvas fák, holtfa arányának növelése.
- A területen található feketefenyő-elegyes molyhos tölgyes erdőállományok természetes átalakulási folyamatainak érvényesítése, szükség szerint elősegítése.
- A gyepekben spontán terjedő feketefenyő egyedek eltávolítása, a feketefenyő spontán térhódításának megakadályozása.
- A terület technikai sportokkal történő károsításának megakadályozása, az okozott károk felszámolása.
- A gyepek élőhelyek gyepeként való megtartása.
- A gyepek élőhelyek fokozódó cserjésedésének megakadályozása a gyepterületek extenzív legeltetésével vagy cserjeirtással.

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.2. Kezelési javaslatok

Az előírások megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapját szolgáló élőhelyek és fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A javaslatok rendszere a kezelési egységekhez kapcsolt. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális Á-NÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép foltjaihoz kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelendők egy kezelési egységbe kerültek. Ez gyepek esetében 4, erdők esetében 4, szántók esetében 1 kezelési egység meghatározását jelenti. A tervezés alapjaként kezelt élőhelyfoltokat kölcsönösen megfeleltették

a helyrajzi nyilvántartással és a MePAR-blokkrendszerrel. Az egyes kezelési egységekhez tartozó helyrajzi számok listáját és MePAR-blokk kódokat a 3.2.5. b. pont táblázata, a helyrajzi szám szintű keresést biztosító részletes táblázatot az elektronikus melléklet tartalmazza.

A kezelési egységekhez kötött intézkedések két szinten kerültek meghatározásra. (1) A jogszabályban megadott módon, kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési előírás-javaslatok közé csak olyan intézkedések kerültek, melyeket – művelési ágtól függően – a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az érvényben lévő erdőterv rendelet, a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), vagy a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmaz. (2) A támogatási rendszerbe illeszthető speciális kezelési módok és előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállaláson alapuló, támogatással járó előírás-javaslatok.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján jelen fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

A Natura 2000 kijelölést és a jelen fenntartási tervben megfogalmazott célkitűzések elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza nem végezhető.

Művelési ág megváltoztatása nem javasolt.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.

A tervezési területtel érintkező bányatelkek tervezési területet érintő horizontális bővítése, újabb bányatelek létesítése a tervezési terület magterület besorolású részein az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény alapján tilos. Új tervezésű elektromos vezetékek tervezése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkolttá alakítása nem kívánatos.

A tervezési terület szabadon látogatható, de annak gyepterületein közösségi, vagy tömegsport-esemény rendezése, valamint technikai jellegű sporttevékenység (különös tekintettel a terepmotorozásra, terepautózásra) folytatása nem kívánatos.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

1. KEZELÉSI EGYSÉG:

(a) Kezelési egység kódja: KE1

(b) Kezelési egység meghatározása:

Kiemelkedően értékes sziklagyepek és cserjések (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

G2 Mészkedvelő nyílt sziklagyepek;

H2×H3a Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek valamint köves talajú lejtősztyepek mozaikja;

H2×M7×P2b Mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek, sziklai cserjések és galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések mozaikja;

P2b×RC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;

P2b×L1 Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések valamint mész- és melegkedvelő tölgyesek mozaikja;

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*);

40A0* Szubkontinentális peripannon cserjések;

6240* Szubpannon sztyeppék.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kiemelt jelentőségű élőhelyek fennmaradása érdekében kerülni kell mindenféle beavatkozást, beleértve a gyepek bármilyen használatát, kivéve a kifejezetten az élőhelyek fennmaradását elősegítő munkákat, illetve az inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítását.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Fogasolás nem megengedett (GY09)
- Tárcsázás nem megengedett (GY10)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani (GY21)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet (GY24)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karamok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- Felülvetés nem megengedett (GY01)

- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórta jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32)
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34)
- A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető (VA03)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységben található élőhelyek szélsőséges termőhelyeken alakultak ki, igen sérülékenyek, kezelést nem igényelnek. Ugyanakkor a hasznosítás során már igen kis mértékű hatások – legelés, taposás – is nagy károkat okozhatnak, melyek a fajkészlet, azon belül a jelölő Szent-István szegfű (*Dianthus plumarius subsp. regis-stephani*) és magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*) állományok szegényedését, talajeróziót és gyomosodást idézhetnek elő. Az igen kis kiterjedésű kezelési egység területén a gazdálkodás lehetőségei – a kedvezőtlen természeti adottságok miatt – amúgy is erősen korlátozottak, ezeket a területeket eddig sem tudták hasznosítani. Az egyetlen beavatkozási igény a cserjék időszakos eltávolítása lehet, bár ezek az élőhelyek igen lassan cserjésednek, a természetes szukcesszió folyamata itt igen lassú. Az esetlegesen szükségessé váló cserjeirtást, illetve az esetlegesen megjelenő tájidegen, vagy inváziós természetű fajok eltávolítását – az élőhelyek sérülékenysége miatt – csak szakmai felügyelet mellett ajánlott elvégezni. A nagyon sérülékeny élőhelyfoltokon a vadállomány koncentrációja taposási károkat, eróziót és gyomosodást okozna, ez indokolja a szóró, vadetető elhelyezésének tilalmát.

2. KEZELÉSI EGYSÉG:

(a) Kezelési egység kódja: KE2

(b) Kezelési egység meghatározása:

Száraz és félszáraz legelők, helyenként spontán cserjésedő és erdősödő részekkel (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

OC×H2×H3a Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek, felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek, köves talajú lejtősztyepek mozaikja;

H4 Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok;

H3a×OC Köves talajú lejtősztyepek és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja;

P2b×RC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;

OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek;

H2×H3a Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek, köves talajú lejtősztyepek mozaikja;

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések;

RB×RC×RD Puhafás pionír és jellegtelen erdők, őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők és tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények mozaikja;

H2×H3a×OC Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek, köves talajú lejtősztyepek és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja;

P2b×RC×L1 Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők, mész- és melegkedvelő tölgyesek mozaikja.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6240* Szubpannon sztyeppék;

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív legeltetése javasolt, mivel az a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Tárcsázás nem megengedett (GY10)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22)

- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet (GY24)
- Felülvétés nem megengedett (GY01)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani. (GY32)
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34)
- Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 állategység/ha (GY39)
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67)
- Legeltethető állatfaj: juh (GY68)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- A fás legelő fájának felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, vadak és legelő állatok elleni megvédésével biztosítani kell (GY123)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található élőhelyek fenntartása extenzív legeltetés biztosítaná, ennek érdekében tettük meg a fenti javaslatokat. Az erdőtervi területen található gyepek hasznosításának is az extenzív legeltetés lenne a legmegfelelőbb módja, ezt azonban a hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé. A gyepek lehetséges fenntartási módja ezeken a területeken a gépi kaszálás, szárzúzás, mely azonban csak átmenetileg jelent megoldást.

3. KEZELÉSI EGYSÉG:

(a) Kezelési egység kódja: KE3

(b) Kezelési egység meghatározása:

Szélsőséges termőhelyen élő molyhos tölgyes bokorerdők és melegkedvelő tölgyesek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

M1 Molyhos tölgyes bokorerdők;

M1×L1 Molyhos tölgyes bokorerdők, mész- és melegkedvelő tölgyesek mozaikja;

P2b×L1 Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, mész- és melegkedvelő tölgyesek mozaikja;

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területeket szélsőséges termőhelyi viszonyok között, ún. határtermőhelyeken álló faállományok, illetve bokorerdő-gyep mozaikok borítják, melyek rendkívül sérülékenyek, a gazdasági hasznosításuk veszélyezteti az itt élő fajok és élőhelyek fennmaradását. A kezelési egységben indokolt a teljes korlátozás bevezetése, az érintetlenség biztosítása, kivéve az inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítását. A kezelési egységben erdők és gyepek változatos mozaikja található, többségükben erdőtervezett erdőként nyilvántartva, egy részük azonban gyep művelési ágú.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőterv, továbbá a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

A gyep hasznosítású területfoltokra a művelési ág megváltoztatásáig a kötelezően betartandó előírásokat a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése (E06)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)

- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével (E94)
- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető (VA03)

A jelenleg gyep művelési ágú területrészekre a következő előírás-javaslatok érvényesítendők:

- Cserjeirtás nem megengedett (GY17)
- Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani (GY21)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Kis gazdasági jelentőségű, ugyanakkor rendkívül sérülékeny, nehezen megújuló, de kimagasló természetvédelmi értékű élőhelyek, melyek védelmének legfőbb eszköze a teljes érintetlenség biztosítása. A kezelési egységben található faállományok mesterségesen nem újíthatók fel, természetes felújulásuk is igen hosszú, évtizedeket igénybe vevő folyamat. A hasznosítással járó beavatkozások a terület igen gazdag és ugyanakkor értékes lágyszárú növényzetét (pl. a jelölő Szent-István szegfű (*Dianthus plumarius subsp. regis-stephani*) előfordulása), talaját veszélyeztetnék, ezért kerülendők. Több közösségi jelentőségű, odvas, holt fa jelenlétét igénylő rovarfaj jelenléte indokolja az egészségügyi termelések mellőzését is [pl.: a jelölő nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*)]. Az igen sérülékeny élőhelyen kerülendő a nagyvadállomány koncentrálása, ezért szerepel a szóró, vadetető létesítésének tilalmára vonatkozó javaslat.

4. KEZELÉSI EGYSÉG:

(a) Kezelési egység kódja: KE4

(b) Kezelési egység meghatározása:

Cseres-tölgyesek és gyertyános-tölgyesek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek;

L1×S4 Mész- és melegkedvelő tölgyesek, erdei- és feketefenyvesek mozaikja;

L2a×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;
 K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek;
 L1×P2b Mész- és melegkedvelő tölgyesek és galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések mozaikja;
 P2b×RC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;
 L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek;
 RC×RD Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők és tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények mozaikja;
 P2b×RC×L1 Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők, mész- és melegkedvelő tölgyesek mozaikja.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel;
 91M0 Pannon cseres-tölgyesek;
 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak az itt előforduló – jelenlegi állapotukban igen magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok fennmaradása érdekében.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőterv, továbbá a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökös vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E13)
- A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16)
- Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni. (E35)
- Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5–20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38)
- A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69)

- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása (E12)
- Erdősztyepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése (E76)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33)
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85)
- A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem fogalmazódtak meg.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő, változatos erdei élőhelyek és az ott előforduló védett, fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében kerültek meghatározásra. A kezelési egység területén többségében értékes, természetközeli fajkészletű és jó természetességi állapotú erdőállományok találhatók, melyek kíméletes használata esetén a közösségi jelentőségű élőhelyek, valamint a védett, fokozottan védett fajok fennmaradása biztosított. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni, illetve a gazdálkodás térbeli és időbeli rendjének meghatározása során az élőhely értékeire, azok fenntartására figyelemmel kell lenni. A felújítógátások során szükséges a megfelelő méretű mikroélőhelyek háborítatlan visszahagyása, hogy ezekből az élőhely a teljes területen a fiatal erdő növekedése során helyre tudjon állni, fajkészlete ezekből visszatelepülhessen. A területen élő védett, fokozottan védett illetve közösségi jelentőségű állatfajok [pl.: a jelölő nagy hörcsincsér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*)] fennmaradása érdekében szükséges a megfelelő mennyiségű odvas, illetve holt fa visszahagyása. A kisebb területfoltokon jelenlévő akác és bálványfa továbbterjedését javasoljuk megakadályozni. A nagyvadállomány megfelelő szintjének tartása illetve beállítása fontos tényezője a közösségi jelentőségű élőhelyek hosszú távú fenntartásának, ezért szerepel a javaslatok között az erre vonatkozó is.

5. KEZELÉSI EGYSÉG:

(a) Kezelési egység kódja: KE5

(b) Kezelési egység meghatározása:

Feketefenyvesek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

S4 Erdei- és feketefenyvesek.

Érintett Natura 2000 élőhelyek: nincs érintett élőhely.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A feketefenyvesek spontán átalakulását őshonos lombos állományokká javasolt elősegíteni, a folyamat közben az inváziós fafajok, például a bálványfa (*Ailanthus altissima*) terjeszkedését azonban meg kell akadályozni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőterv, továbbá a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is (E30)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása (E29)
- Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása (E54)
- Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása. (E62)
- A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69)
- Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágý- és fásszárúak továbbterjedését lehetőleg mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) kell megakadályozni (E83)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A feketefenyő állományok spontán átalakulását őshonos lombos állományokká javasolt elősegíteni, eközben azonban fontos a más inváziós természetű fajok terjedésének megakadályozása.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem fogalmazódtak meg.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe található idegenhonos faállományok mozaikszerűen helyezkednek el, ezért a környező értékes erdőállományok és gyepek érdekében szükséges előírás-javaslatokat tenni, mind a gazdasági hasznosítás közben keletkező károk, mind pedig az idegenhonos fajok továbbterjedésének megakadályozása érdekében.

6. KEZELÉSI EGYSÉG:

(a) Kezelési egység kódja: KE6

(b) Kezelési egység meghatározása: Felhagyott nyílt bányafelszínek, telephelyek, utak (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók,

U6×OC×P2b Nyitott bányafelületek.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A területen több felhagyott, többé-kevésbé benövényesedett kőbánya, vízügyi létesítményekhez kapcsolódó építmény és út található.

A kezelési egység további területeinek hasznosítása során figyelemmel kell lenni a környező területek természeti értékeire, közösségi jelentőségű élőhelyeire, azokat a használat során nem érheti károsodás.

Kötelezően betartandó előírások:

Nem adhatók meg kötelezően betartandó előírások.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Önkéntesen vállalható előírás javaslatok magadása nem indokolt.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén nincs élőhelyrekonstrukció tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben megtalálhatókon túl – nem adhatók.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységbe található roncsolt területek igen kis kiterjedésűek, jelenleg hatásuk a tervezési terület közösségi jelentőségű értékeire nem mutatható ki.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Élőhelyfejlesztést a feketefenyő állományok őshonos fafajokból álló erdőkké alakítására, a KE5 kezelési egységben javasunk. Az élőhelyfejlesztés lehetséges területe ~20 ha, az élőhelyfejlesztés során a zárt feketefenyő állományok csoportos gyérítésére van szükség, a természetes betelepülési folyamatok ezután megindulnak, illetve felgyorsulnak. Az inváziós fajok, főként a bálványfa (*Ailanthus altissima*) elterjedését folyamatosan kontrollálni kell és meg kell akadályozni.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Szent-István szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)

A faj megőrzése élőhelyének megőrzésével és zavarásmentességével biztosítható. A területen a faj védelme érdekében a technikai sporttevékenység teljes kizárása szükséges. (főképp KE1, kisebb részben KE3 kezelési egységek).

Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)

A faj megőrzése élőhelyének megőrzésével és zavarásmentességével biztosítható. A területen a faj védelme érdekében a technikai sporttevékenység teljes kizárása szükséges. (KE1 kezelési egység)

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

A fajok állományainak védelmét a vegyes korú erdőrészek fenntartása, tarvágások mellőzése, idős faegyedek kímélete, sérült és kidőlt fák helyszínen hagyása biztosíthatja. (főképp KE4, kisebb részben KE3 kezelési egységek)

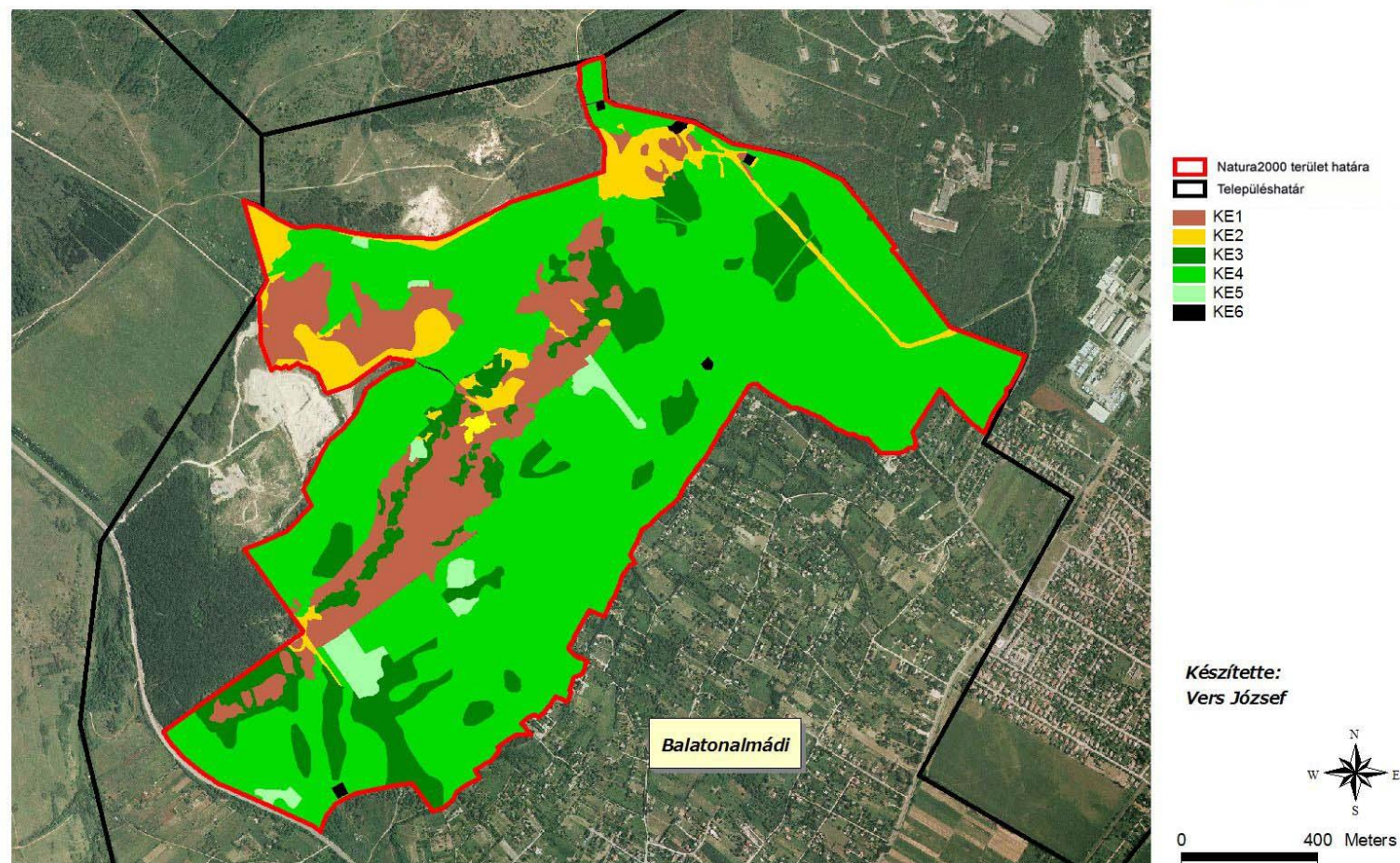
3.2.4. Kutatás, monitorozás

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt (jelölő élőhelyek kiterjedésének monitorozása tízévente ismételt élőhelytérképezéssel). Indokolt volna a jelölő [Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius regis-stephani*), magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)] fajok állományméretének (virágzó tövek, imágók) rendszeres nyomon követése – hároméves gyakorisággal, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) mintavételi módszertana, ill. a Bauer (2008) által javasolt módszer szerint. Az újabb adatként elkerült jelentős Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*) állomány hasonló nyomon követése ugyancsak indokolt. A tervezési területhez tartozó új mintavételi hely felvételét az országos monitorozó program mintavételi helyei közé nem javasoljuk.

3.2.5. Mellékletek

3.2.5.a. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

3.2.5.a. A HUBF20018 Megye- hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

3.2.5. b. A kezelési egységekhez kötött intézkedések hrsz és MePAR megfeleltetése

Kezelési egység	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett MEPAR-blokkok
KE1	Balatonalmádi 050; 056/1; 056/2; 056/4; 056/5; 058/9; 060; 063; 065/10; 065/11; 065/12; 065/13; 065/14; 065/3; 065/5; 065/8; 065/9; 066; 073/9; 073/13; 073/15; 073/16; 073/17; 073/23; 077; 079/2; 079/3; 079/47; 079/5	XF45L-F-12; XF8TR-E-12; XL5CL-U-12; XN2TR-E-12; X0FTR-5-12; X10DR-9-12; XFMLR-L-12
KE2	Balatonalmádi 050; 056/1; 056/2; 056/4; 058/9; 065/3; 065/10; 065/11; 065/12; 065/13; 065/14; 065/5; 065/8; 065/9; 066; 068/1a; 069/1; 069/2; 069/11; 073/9; 073/10; 073/13; 073/14; 073/15; 073/16; 073/17; 073/18; 073/22; 073/23; 073/25; 079/4; 079/5; 082	XF45L-F-12; XF8TR-E-12; XL5CL-U-12; XN2TR-E-12; X0FTR-5-12; X10DR-9-12; XFMLR-L-12; XL7RL-A-12
KE3	Balatonalmádi 050; 051/2; 056/1; 056/2; 056/4; 056/5; 058/9; 065/3; 065/5; 066; 073/17; 073/19; 073/21; 073/22; 073/23; 077; 079/1; 079/2; 079/4; 079/5; 079/6; 082	XF45L-F-12; XFA0R-N-12; XFMLR-L-12; XL5CL-U-12; XN2TR-E-12; X0FTR-5-12; X10DR-9-12
KE4	Balatonalmádi 050; 051/2; 056/1; 056/2; 056/5; 058/9; 060; 061; 063; 065/2; 065/3; 065/8; 065/10; 065/11; 065/15; 066; 068/1; 069/1; 073/10; 073/11; 073/13; 073/15; 073/16; 073/17; 073/18; 073/19; 073/20; 073/21; 073/22; 073/23; 077; 079/2; 079/6; 082	N2TR-E-12; X0FTR-5-12; X0Q0R-L-12; X10DR-9-12; XF45L-F-12; XF8TR-E-12; XFA0R-N-12; XFMLR-L-12; XL5CL-U-12; XL7RL-A-12; XN2TR-E-12
KE5	Balatonalmádi 050; 051/2; 056/1; 063; 066; 068/1; 079/6	X10DR-9-12; XFMLR-L-12; XL5CL-U-12; XN2TR-E-12
KE6	Balatonalmádi 051/1; 059/2; 070; 071; 073/13; 073/16; 073/24; 079/6	X10DR-9-12; XCQ5L-Y-12; XF45L-F-12; XL5CL-U-12; XN2TR-E-12

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a HUBF20018 Megye-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéhez tartozik, így fenntartásával kapcsolatban alapvetően a 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó.

Az országos ökológiai hálózati magterület 96,5 %-ban, pufferterület 3,5 %-ban érinti (összesen 100,0 %-ban).

A tervezési területen előforduló védett fajok és természeti értékek alapján vonatkozik a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

A terület erdei zömmel vágásos és átalakító üzem módú erdők, de a szálaló és a faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód is markánsan jelen van (13,9, ill. 3,6 %-ban). Rendeltetés szerint a tervezési terület erdei túlnyomórészt talajvédelmi erdők. Tulajdonviszony tekintetében az erdőterületek mintegy fele rendezetlen gazdálkodási viszonyú, a továbbiak zömmel magántulajdonban vannak.

A gyepterületek jelentős részén aktuálisan nem folyik gazdálkodás, a mezőgazdasági tevékenységgel érintett gyepeken juhlegeltetés jellemző.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A tervezési területen az egyszerűsített területalapú támogatásra (SAPS) kijelöltek között – a 269/2007 sz. Kormány rendelet betartása mellett – a következő MePAR-blokkok területére eső földrészletek szerepelnek támogatható területként: X0FTR-5-12; X10DR-9-12; XCQ5L-Y-12; XF45L-F-12; XFMLR-L-12; XF8TR-E-12; XL5CL-U-12; XL7RL-A-12; XN2TR-E-12 [feltételek a 22/2013. (IV. 8.) és a 23/2013. (IV. 9.) VM rendeletekben].

Jelen támogatási időszakban a „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” című illetve a „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” című források elérhetők.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális célprogramjai, valamint egyes részterületeken a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatások igénybe vehetők [61/2009. (V. 14.) FVM rendelet].

A Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz erdő-környezetvédelmi kifizetések pályázhatók 2017. február 16. napjától 2019. február 15. napjáig a (VP4-15.1.1-17 azonosító jelű) felhívás keretében.

„VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” című felhívásra 2018. 07.31-ig nyújtható be támogatási igény.

„VP5- 8.5.1.-16 - Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások” című keretre 2019. február 28-ig nyújtható be támogatási igény.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, ill. azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevételi szintjének növelése szükséges, de az élőhelyek jellegéből adódóan ennek esetleges elmaradása sem veszélyezteteti alapvetően a terület jelölő értékeinek fennmaradását.

Gyepek esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok extenzív gyepgazdálkodás vagy ökológiai gyepgazdálkodás célprogramjainak

lehetőségeit is javasolt igénybe venni, zonális, ill. Magas Természeti Értékű Területek programok kialakítása nem szükséges.

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések igénybevétele.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területen KEHOP/KEOP, LIFE+/LIFE, ROP vagy Interreg pályázatok megvalósítása nem folyik.

3.3.3. Egyéb

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület haszonbérbe adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A kötelező, illetve javasolt kommunikációs eszközök közül a honlap, a hirdetmény, a levélbeli megkeresés, valamint a fórum eszközöket használtuk. Az állami erdőgazdálkodó aktívan élt a nyílt tervezés nyújtotta lehetőségekkel. A magán erdőgazdálkodók részéről mérsékeltebb volt az érdeklődés.

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/hirdetmények/résztvevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Honlap	2016.05.17.	1 db honlap	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság, civil szervezetek, érdeklődők	http://bfnp.hu/hu/megye-hegy
E-mail	2016.05.21.	1 levél	gazdálkodók	visszaigazolás, elküldött e-mail
E-mail	2016.05.21.	2 levél	civil szervezetek	visszaigazolás, elküldött e-mail
E-mail	2016.05.17.	11 levél	hatóságok, államigazgatási szervek	visszaigazolás, hivatalos vélemény VE/UT/NS/A/462/1/2016 VE-V/001/976-2/2016 KTF-11434/2016,35910 VEF/001/01219-2/2016 VEG/001/03207-2/2016 10.089/2/2016
Önkormányzati közzététel	2016.05.19.-06.01.	1 hirdetmény	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság	önkormányzati igazolás
Lakossági és gazdafórum	2016.06.01.	4 résztvevő	gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság	jelenléti ív és emlékeztető
Levél	2016.05.21.	2 levél	gazdálkodók	feladóvevény
Levél	2016.05.21	3 levél	civil szervezetek	feladóvevény

Terepbejárásra gazdálkodói igény hiányában nem került sor.

3.4.2. A kommunikáció célzattjai

Ld. 3.4.1. és 3.4.3. táblázatokban.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetési folyamatban 8 szervezet vett részt, közülük 2 tett érdemi észrevételt. Az érdemi észrevételek mindegyikét figyelembe vettük, a szükséges módosításokat megtettük. A módosítások a fenntartási terv lényegi elemeit (kezelési egységek kialakítása, intézkedési javaslatokkal kapcsolatos stratégiák, konkrét intézkedési javaslatok) kis mértékben sem érintették.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Hatóságok, államigazgatási szervek			
Balatonalmádi Járási Hivatal Járási Építésügyi Hivatala	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
KH Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	Tekintettel arra, hogy a tervezési terület legeltetéssel érintett területei nitrátérzékenyek, felhívja a figyelmet az 59/2008 FVM rendelet betartásának szükségességére.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a körzeti erdőtervek készítésének 2020. december 31-ig szóló ütemtervét, a Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet esetében ez a dátum 2015. A Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet erdőtervének készítése „A földművelésügyi miniszter 45/2015. (VII. 28.) FM rendelete a 2015. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről” lezárult. A Körzetterv Wisnyowszky Károly igazgató úr engedélyével (NÉBIH Erdészeti Igazgatóság) az Országos Erdőállomány Adattáron átvezetésre került. E terv alapján az erdőterv határozatok kiadása megkezdődhet. Az új körzeti erdőterv hatálybalépésének ideje 2016. január 1.	Elfogadva.	A szöveget teljes egészében átemeltük a fenntartási tervbe.
	A KE2 kezelési egység bizonyos foltjai erdőtervi területen találhatók, így a legeltetésre vonatkozó javaslatok jogszabályba ütköznek. Ezért az említett részterületeken a legeltetésre tett kezelési javaslatok mellőzését kérik mind az (e), mind a (h) pontnál.	Részben elfogadva.	Az (e) pont esetében az eredeti szöveget/véleményt fenntartjuk. A (h) pont esetében zárómondatként beszúrára került: Az erdőtervi területen található gyepek hasznosításának is az extenzív legeltetés lenne a

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága			legmegfelelőbb módja, ezt azonban a hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé.
	A KE3 kezelési egység (d) pontja esetében véleményük szerint az érintett jelölő erdei élőhely védelme általánosságban nem indokolja a faállomány bármilyen használatának kerülését. A tervezése során a Natura 2000 elővizsgálati dokumentációba az alábbiak kerültek: Egészségügyi termelés csak az 5 m ³ /ha molyhos tölgy holtfa visszahagyása mellett végezhető; Fekvő és álló holtfa 5 m ³ / ha mértékig visszahagyandó; A talajfelszín mindennemű károsítása tilos; A terület 5%-os mértékéig hagyásfacsoport kijelölése szükséges. A talajfelszín mindennemű károsítása tilos.	A Natura 2000 fenntartási terv a kezelési egységekre vonatkozóan a gazdálkodó önkéntes vállalásaira tesz javaslatot, míg a körzeti erdőtervben foglalt korlátozások kötelező érvényűek. A fenntartási terv azokat a természetvédelmi szempontú szakmai ajánlásokat fogalmazza meg, melyek elsősorban a terület természetességi állapotának fenntartását vagy javítását, az ott található természeti értékek megmaradását célozzák.	Nem szükséges.
	A KE3 kezelési egység (e) pontjának előírásjavaslati közül az E04-et törölni javasolják (a kötelezően betartandó előírások között nevesített törvényben ez szerepel).	Elfogadva.	A kért törlés megtörtént.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága			
	A KE3 kezelési egység (e) pontjának E10-es számú javaslata kapcsán álláspontjuk azonos a fent, a (d) pont kapcsán tettekkel.	Az érintett erdők elsődlegesen védelmi rendeltetésűek, a fahasználat kizárólag a védelmi rendeltetésnek történő megfelelés érdekében, annak elősegítése céljából történhet. A fahasználat minimalizálása, egyes területeken pedig teljes elhagyása szükséges.	Nem történt.
	A KE3 kezelési egység (h) pontjában azon mondatát, mely szerint a kezelési egységben található faállományok mesterségesen nem újíthatók fel, ugyanis minden erdő felújítható mesterségesen.	Fenntartjuk. A molyhos tölgyes bokorerdő mesterségesen nem újítható fel (a sarjzartatást nem tartjuk mesterséges felújításnak).	Nem történt.
	A KE3 kezelési egységnél szereplő, „Több közösségi jelentőségű, odvas, holt fa jelenlétét igénylő rovar és emlősfaj jelenléte indokolja az egészségügyi termelések mellőzését” mondat kapcsán javasolják, hogy a tervezett szöveg módosításra kerüljön, 45/2015. (VII. 28.) FM rendelet 4. § (10) bekezdésében megfogalmazottakat vegye figyelembe.	Álláspontunkat és a leírtakat fenntartjuk.	Nem szükséges.
	A KE4 kezelési egység (d) pontjában „folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt” helyett „folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak” megfogalmazás kerüljön.	Elfogadva.	Módosítás megtörtént.
	A KE4 kezelési egység E33 intézkedése kapcsán kéri figyelembe venni, hogy a 45/2015. (VII. 28.) FM rendelet 1. számú mellékletének 5.2.4. pontja rögzítette a Balatonfüredi erdőtervezési körzet esetén milyen esetekben alkalmazható tarvágás.	A rendeletben megfogalmazott előírások és a jelen tervben szereplő	Nem szükséges.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága		javaslat nincs ellentmondásban egymással.	
	A KE5 kezelési egység E08 és E09 intézkedése kapcsán megjegyzik, hogy a kezelési egységhez tartozó erdők fenyesek, így nem jelölő élőhelyek, a jelölő fajok sem kötődnek hozzájuk, ezért a fenti előírásokat indokolatlannak tartják, kéri őket törölni.	Fenntartjuk. A térségben található fenyesek természetes átalakulása folyamatos, ennek során közösségi jelentőségű élőhelyek foltjai, a közösségi jelentőségű fajok jelennek meg. A folyamat elősegítése és a megjelenő élőhelyek védelme indokolja az előírás javaslatok szerepeltetését.	Nem történt.
	Az „üzemtervezett” kifejezés helyett kéri az „erdőtervezett”, „erdőtervi”, „Országos Erdőállomány adattárban szereplő”, „Adattári”, „körzettervben szereplő” kifejezések használatát.	Elfogadva.	A kért módosítások megtörténtek.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Földhivatala	Megállapítja, hogy a fenntartási terv nem tartalmaz olyan – a termőföldet érintő – változásokat, melyek során előzetesen földvédelmi eljárást kell lefolytatni.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Veszprém Megyei Kirendeltség	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Ütügyi Osztály	Megállapítja, hogy a terv a közlekedési területekre vonatkozó intézkedéseket nem tartalmaz. Javasolja a tervezési területen található utak megnevezésének (országos közút, helyi közút stb.) ingatlannyilvántartási felülvizsgálatát.	A felvetés nem tartozik a terv kompetenciájába.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Bányafelügyelet	Egyetért a fenntartási terv 2. fejezetében foglalt, a bányászat hatását, szerepét minősítő összefoglalóval.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	A veszélyeztető tényezők közé javasolja felvenni az illegális területfoglalásokat és beépítéseket, melyek a határos belterületek és zártkertek irányából érkehetnek és melyekkel kapcsolatban egy pontos határfelmérést és kijelölést szükségesnek tart.	Elfogadva.	A veszélyeztető tényezők közé bekerült az E 01.01 és az E 01.03.
<i>Gazdálkodók</i>			
Bakonyerdő Zrt. Balatonfüredi Erdészete	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Magángazdálkodók	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
<i>További célcsoportok</i>			
Lakosság	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Civil szervezetek	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Más irányból nem érkezett érdemi észrevétel.			

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1. Környezeti adottságok

1.1.1. Éghajlati adottságok

A tervezési terület a Balaton-felvidék és kismedencéi kistáj része. A kistáj éghajlata mérsékeltén hűvös-mérsékeltén száraz (de már a mérsékeltén nedves határán). Az évi napfényes órák összege 1970–2000 közötti (nyáron ~800, télen ~190). Az évi középhőmérséklet 10 °C körüli. Az utolsó tavaszi fagyok leginkább április 8 és 12 között, míg az első őszi beköszöntése október 28–31 körül legjellemzőbb.

Az év legmelegebb napján sokévi átlag szerint 33,5-34,0 °C-ig melegszik a levegő; a téli abszolút minimumok átlaga -14,0 °C körüli.

Az évi csapadékmennyiség 600 mm, a vegetációs időszaké 340–360 mm. A hótakarós napok átlagos száma 35–40 körüli, az átlagos maximális hóvastagság ~20–28 cm.

A terület ariditási indexe 1,15–1,17 körüli.

A leggyakoribb szélirány az É-i, az átlagos szélesség 3 m/s (Dövényi 2010).

1.1.2. Vízrajzi adottságok

A tervezési területnek a Balaton felé van lefolyása, a Vörösberényi-Séd vízgyűjtőjéhez tartozik. Vízhányos terület – különösen a nyár végén és ősszel.

A kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos típusú talajvíz mennyisége nem számottevő, összefüggő talajvízszint csak a környező völgyekben van. A régióban a talajvíz keménysége 35 nk° körüli, a szulfáttartalom 60 mg/l alatti, a nitrát sok helyen koncentrálódik.

A rétegvíz mennyisége csekély. A térségben az artézi kutak száma kicsi, mélységük a 100 métert alig haladja meg, de termelt vízmennyiségük számos helyen jelentős (Dövényi 2010).

1.1.3. Talajtani adottságok

A tervezési terület talajtani adottságai a környező területekhez képest valamivel változatosabb, azon nem csak köves-sziklás váztalajok, hanem fejlett rendzinák, ill. kis foltokban erodált erdőtalajok is előfordulnak. A tervezési területen Barczy Attila által felvett talajszelvény felépítése a következő volt: A-szint fekete, morzsás, 35 cm; AC-szint 10 cm, porló közettörmelékkal. Talajtani szempontból is problémát jelent az illegális személtelhelyezés, valamint a nem megtervezett földúthálózat.

1.2. Természeti adottságok

A terület növényföldrajzi szempontból Dunántúli-középhegység flóraidék (*Bakonyicum*) területén a *Balatonicum* flórajáráshoz tartozik. A terület flórájában a Mezőföld (*Colocense*) flórajárás közelségének hatása is szembetűnő.

A terület különleges fekvése (növényföldrajzi határhelyzet) flórájában is markánsan megmutatkozik. A Közép-Európában általánosan elterjedt fajok mellett a Balaton-felvidék xerotherm gyepterősszerűségeire jellemző szubmediterrán vonások [sárga iglice (*Ononis pusilla*), sulyoktáska (*Aethionema saxatile*), borzas szulák (*Convolvulus cantabrica*), naprózsa (*Fumana procumbens*), cserszömörce (*Cotinus coggygria*), őszi csillagvirág (*Prospero elisae*), vitézvirág (*Anacamptis pyramidalis*), Haller-sás (*Carex halleriana*), délvidéki árvalányhaj (*Stipa eriocaulis*), deres csenkesz (*Festuca pallens*) stb.] érvényesülése igen markáns. Balaton-felvidéki viszonylatban szép számmal előfordulnak a kontinentális flóraelem-csoport

képviselői, így a szennyes írfű (*Ajuga laxmannii*), a sugaras zsoltina (*Serratula radiata*), a macskahere (*Phlomis tuberosa*) és a csuklyás ibolya (*Viola ambigua*).

A terület zonális erdőtársulása a molyhos tölgyes, cseres-tölgyesek csak a jobb talajú lankás térszíneken és a Hársas-völgy térségében jelennek meg. A terület gyertyános-tölgyese szegényes, marginális állomány, csak a Hársas-völgy alsó szakaszán azonosítható. A molyhos tölgyes erdők nagyrészt az *Orno-Quercetum* (*Vicio sparsiflorae-Quercetum pubescentis*) asszociációhoz tartozik. A déli lejtőn és a csúcsok legszárazabb és legmelegebb termőhelyein a cserszömörécés karsztbokorerdők (*Cotino-Quercetum pubescentis*) is megtalálhatók. A Megye-hegy platóján és dolomitsziklás hátain, meredekebb sziklás lejtőin sziklafüves lejtősztyeprétek és pusztafüves-lejtősztyepek uralkodnak. Dolomitsziklagyepek csak kisebb kiterjedésben dombtetőkön és különösen a Rom-kúti-völgy felé eső meredek letöréseken találhatók. Kis kiterjedésben közepesen gazdag félszáraz gyepeket is találunk.

A vizsgálati terület legfontosabb zoológiai értékeit az annak erdőterületein általánosan elterjedt, közösségi jelentőségű (Natura 2000) [nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)], ill. védett [gyászscincér (*Morimus funereus*)] xilofág bogárfajok jelentik. Ezen túl szintén kiemelendők a gerinces fauna közösségi jelentőségű (Natura 2000) fajai, így a kis egyedszámban előforduló közönséges ürge (*Spermophilus citellus*), ill. a néhány párban fészkelő töviszűrő gébics (*Lanius collurio*).

A gyeses élőhelyek természetességi állapotának minősítésére jól alkalmazható csoportok közül a lokális egyenesszárnnyú faunát a nyílt dolomitgyepekre jellemző fajok uralják – közülük kiemelendő a szürke rétiszcse (*Platycleis albopunctata*) és a sztyepréti sáska (*Stenobothrus nigromaculatus*) előfordulása. A cserjés erdőszegélyekben itt is jelen van fontos Balaton-felvidéki színezőelemként a német szöcske (*Rhacocleis germanica*). A lokális gyepterületek másik természetvédelmi szempontból jelentős csoportja a nappali lepkéké. A tervezési terület térségében előforduló lepkefaunának legfontosabb tagjai a dolomit-fehérlepke (*Pieris ergane*), a dolomit kénlepke (*Colias chrysotheme*), a kardoslepke (*Iphiclides podalirius*), a kis Apolló-lepke (*Parnassius mnemosyne*), a közönséges szemeslepke (*Arethusana arethusana*) és a tarka szemeslepke (*Chazara briseis*).

A kételtű és hüllőfajok közül a terület szikla- és lejtősztyeppjeinek általánosan elterjedt faja a zöld varangy (*Bufo viridis*) és a zöld gyík (*Lacerta viridis*), szórványosan fordul elő a zöld levelibéka (*Hyla arborea*) és a fűrgő gyík (*Lacerta agilis*).

A lokális madárfauna jellemző, állandó tagjai erdőterületeken a nyaktekeres (*Jynx torquilla*), a zöld küllő (*Picus viridis*) és a kis fakopáncs (*Dendrocopos minor*), a gyeses, cserjés foltokon pedig az erdei pacsirta (*Lullula arborea*), a parlagi pityer (*Anthus campestris*), a réti pityer (*Anthus trivialis*) és a barázdabillegető (*Motacilla alba*).

Az Á-NÉR/Natura 2000 térkép élőhelyeinek területi és százalékos adatai

Á-NÉR kód	Á-NÉR név	Terület (ha)	Terület (%)	Natura 2000 kód
G2	Mészkedvelő nyílt sziklagyepek	3,47	1,42	6190
H2× H3a	Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek×Köves talajú lejtősztyepek	29,49	12,08	*6240
H2× H3a×OC	Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek×Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	2,75	1,13	*6240
H2× M7×P2b	Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Sziklai cserjések	0,18	0,08	*40A0×6190
H3a×OC	Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	0,13	0,05	*6240
H4	Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok	0,66	0,27	6210
K2	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	6,82	2,79	*91G0
L1	Mész- és melegkedvelő tölgyesek	126,35	51,74	*91H0
L1× P2b	Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	2,59	1,06	*91H0

Á-NÉR kód	Á-NÉR név	Terület (ha)	Terület (%)	Natura 2000 kód
L1×S4	Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Erdei- és feketefenyvesek	12,17	4,98	*91H0
L2a	Cseres-kocsánytalan tölgyesek	1,39	0,57	91M0
L2a×RC	Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	10,95	4,49	91M0
M1	Molyhos tölgyes bokorerdők	8,08	3,31	*91H0
M1×L1	Molyhos tölgyes bokorerdők×Mész- és melegkedvelő tölgyesek	21,94	8,98	*91H0
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	2,73	1,12	
OC×H2×H3a	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek×Köves talajú lejtősztyepek	3,78	1,55	
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	0,30	0,12	
P2b×L1	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Mész- és melegkedvelő tölgyesek	0,53	0,22	*91H0
P2b×RC	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	1,13	0,46	
P2b×RC×L1	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők×Mész- és melegkedvelő tölgyesek	0,88	0,36	
RB×RC×RD	Puhafás pionír és jellegtelen erdők×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők×Tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények	0,59	0,24	
RC×RD	Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők×Tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények	1,66	0,68	
S4	Erdei- és feketefenyvesek	5,10	2,09	
U4	Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók	0,28	0,11	
U6×OC×P2b	Nyitott bányafelületek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	0,24	0,10	

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
6240*	Szubpannon sztyeppék	A
91H0*	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel	A
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	A
40A0*	Szubkontinentális peripannon cserjések	B
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	B
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal	B
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	C

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

Élőhely neve:	Szubpannon sztyeppék
Élőhely kódja:	6240*
Élőhely előfordulásai a területen:	Dolomit-platókon,déli kitettségű lejtőkön, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 72,85 ha, élőhelytérkép alapján 32,37 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A dolomitplatón a sziklafüves lejtősztyepek (<i>Chrysopogono-Caricetum humilis</i> Zólyomi (1950) 1958) uralkodnak. A jobb talajú gyepek részeken a <i>Festuca valesiaca</i> , <i>Stipa capillata</i> , <i>Bothriochloa ischaemum</i> domináns pázsitfűekkel jellemezhető

	zárt sztyeprét-foltok váltják fel. Az állományok egy része tipikus sztyeprét (H3a kód), más részük zavart, száraz gye (×OC) benyomását kelti. Asszociáció szinten a <i>Festuco valesiacae-Stipetum capillatae</i> Sillinger 1930 társulással azonosítható. A sziklafüves lejtősztyepek különösen gazdagok védett növényfajokban. A közösségi jelentőségű (Natura 2000) fajok közül a nyílt sziklagyepekkel közös elemük a Szent István szegfű (<i>Dianthus plumarius</i>), továbbá számos további védett faj, így a kisleveles hangyabogáncs (<i>Jurinea mollis</i>), az árlevelű len (<i>Linum tenuifolium</i>), a pézsmahagyma (<i>Allium moschatum</i>) és a bunkós hagyma (<i>Allium sphaerocephalon</i>) fordul elő bennük. A zártabb sztyeprét foltokon a további védett növényfajok sora gazdagítja a gyepeket (pl. pusztai meténg (<i>Vinca herbacea</i>), selymes boglárka (<i>Ranunculus illyricus</i>), selymes peremizs (<i>Inula oculus-christii</i>), tarka kosbor (<i>Orchis tridentata</i>), agárkosbor (<i>Orchis morio</i>), vitézvirág (<i>Anacamptis pyramidalis</i>)). A terület növényföldrajzi szempontból kiemelkedő, védett sztyeppi növényfajai – a szennyes infű (<i>Ajuga laxmannii</i>) és a sugaras zsoltina (<i>Serratula radiata</i>) – többnyire inkább a molyhos tölgyes erdőszegélyeken, ill. kisebb tisztásain megjelenő sztyeprét és félszárazgyep foltokon találnak optimális élőhelyet.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Megjelenései többségében a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapot mutatnak a tervezési területen. A terület északnyugati részén, a kőbánya feletti platón található degradáltabb, gyengébb (3) természetességi állapotú állományok.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A tájhasználat teljes hiánya, a pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya az élőhely hosszabb távú becserjésedését eredményezné. A túllegeltetés viszont szintén az élőhely diverzitását és hosszabb távon fennmaradását veszélyeztetné. A bányászat elsősorban a műveléshez kapcsolódó hatások, például a szállítás, kiporzás, zajhatás miatt veszélyezteteti. Az ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak használatához, elsősorban azonban ezek állandó áthelyeződéséhez kapcsolható taposási és eróziós károk, a nem gépesített járművel végzett közlekedés hasonló hatásai, terepjárával, beleértve a terepmotorral végzett tevékenység veszélyezteteti. A túltartott vadállomány taposása és legelése a túllegeltetéshez hasonló károkat okoz. Idegenhonos inváziós fajok közül elsősorban a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) terjeszkedése jelent veszélyt. Inert hulladék valamint lakossági szilárd hulladék elhelyezés is érinti. A folyamatos városiasodás és a diszperz(tanyasias) emberi jelenlét ugyancsak veszélyeztető tényezőként jelentkezik.

Élőhely neve:	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel
Élőhely kódja:	91H0*
Élőhely előfordulásai a területen:	A terület platóin, délies kitettségű lejtőin általánosan jellemző, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 109,27 ha, élőhelytérkép alapján 170,25 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A terület pannon molyhos tölgyesei túlnyomórészt értékes, természetközeli állományok. Növénytársulástani

	megközelítésben a típusok zömmel az <i>Orno-Quercetum</i> (= <i>Vicio sparsiflorae-Quercetum pubescentis</i>) asszociáció variánsaiként értékelhetők, de kisebb csereszömörce-karsztbokorerdő (<i>Cotino-Quercetum pubescentis</i>) foltok is megtalálhatók. Erősen kidomborodik a típusok szubmediterrán karaktere (pl. csereszömörce tömegessége a cserjeszintben), ugyanakkor a Bakony és a Balaton-felvidék nyugatibb területeihez képest az itteni állományokban erős a kontinentális hatások (vö. <i>Ajuga laxmannii</i>, <i>Serratula radiata</i>, <i>Phlomis tuberosa</i> stb.) érvényesülése. Ez alapján egyes állományfoltok a hazai alföldi erdőssztyepp-tölgyesek (leginkább lösztölgyesek) felé mutató állományokként is értékelhetők. Az állományok számos folton fajgazdagok, heterogén szerkezetűek és igen értékesek.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) és közepes (3) természetességű állományfoltok jellemzik. A jó természetességi besorolást egyes pannon molyhos tölgyes állományfoltok esetén a természetes szerkezet (tisztásokkal tagoltság, idős fák jelenléte, megfelelő korösszetétel), míg más esetekben értékes kísérőfajok jelenléte indokolja. A feketefenyő telepítés a területen is számos felnyíló állományt érintett. Ezek többségében a társulás természetes fafajai is jelen vannak, újulnak, ill. kisebb-nagyobb foltokban megmaradtak, a gypszint összetétele is arra utal, hogy ezeken a foltokon regenerálódni képes a molyhos tölgyes erdőtársulás.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Az erdészeti gyakorlat elterjedt eljárások szerint a nevelővágások és egyéb tisztítások, az extenzív faanyag kitermelés módja a fajösszetétel és az erdőszerkezet megváltoztatása, egyszerűsítése által veszélyezteti. A vad károkozása (túltartott vadállomány) a természetes erdő-fejlesztési folyamatok gátlásával veszélyezteti. Idegenhonos inváziós növényfajok, elsősorban a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) gyakori jelenléte és helyenkénti, foltokban tömeges, terjedése is veszélyezteti.

Élőhely neve:	Pannon cseres-tölgyesek
Élőhely kódja:	91M0
Élőhely előfordulásai a területen:	Foltokban tervezési terület völgyeiben jellemző előfordulása, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 36,42 ha, élőhelytérkép alapján 12,35 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	Az előforduló állományok egy része átmeneti jellegű és számos xerotherm kísérőfaj alapján tipikus cseres-tölgyeseknek még nem tekinthető. A Rom-kúti-völgyben található fiatalabb, zárt cseres állományok között a nudumhoz közeli aljnövényzetű típus is előfordul.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A Hársas-völgy idősebb cseres-tölgyes foltjai a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotot mutatnak, Rom-kúti-völgyben többnyire fiatalabb, erősen átalakított, a jellegtelenebb, közepes természetességi állapotú (3) állományok (L2a×RC) állnak.
Élőhely veszélyeztetettsége:	A Hársas-völgy meredekebb lejtőin álló állományok veszélyeztetettek, felújításuk a klímaváltozás tendenciái és a talajerózió miatt kétséges. A Rom-kúti-völgy lankás lejtőin az

	L2a×RC kóddal jelölt állományok felújítás esetén kevésbé veszélyeztetettek.
Veszélyeztető tényezők:	Az erdészeti gyakorlatban elterjedt eljárások szerint az erdei aljnövényzet eltávolítása, nevelővágások és egyéb tisztítások, az extenzív faanyag kitermelés módja, a fajösszetétel és az erdőszerkezet megváltoztatása, egyszerűsítése által veszélyezteti.

Élőhely neve:	Szubkontinentális peripannon cserjések
Élőhely kódja:	40A0*
Élőhely előfordulásai a területen:	A Rom-kúti-völgy dolomitsziklás peremén, a Hársas-völgy nyugati oldalvölgyének sziklás peremén és néhány dombhat északi lejtőjén fordul elő. ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 2,43 ha, élőhelytérkép alapján 0,18 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés) (6190-el hibridként, mozaikosan)
Élőhely jellemzése:	Az élőhely kisebb fanyarka (<i>Amelanchier ovalis</i>) cserjés foltok formájában található meg a területen. Ezek az élőhelytérképen önálló foltként nem megjeleníthető, kicsiny állományok, rendszerint a dolomitsziklagyepek és az érintkező molyhos tölgyesek határán találhatók.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A fanyarkás foltok egy része a kopárfásítás során telepített feketefenyvesekben található. Ezek kivételével az élőhely a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján magas természetességi kategóriájúnak (5) tekinthető.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Aktuálisan kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A terepjárával végzett tevékenység, ezen belül a terepautózás és motorozás számít veszélyeztető tényezőnek..

Élőhely neve:	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)
Élőhely kódja:	6210
Élőhely előfordulásai a területen:	A Megye-hegy platóján és a Részvény-erdő zártabb, jobb talajú molyhos tölgyes erdőtisztásain található a térkép méretarányában önálló foltként ábrázolható állományaik. Kis kiterjedésben, néhány méter széles sávban számos molyhos tölgyes erdőszegélyben felismerhetők, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 4,86 ha, élőhelytérkép alapján 0,66 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	Az élőhelyen a <i>Sanguisorbo minoris-Brometum erecti</i> Illyés et al. 2009 asszociáció dominál. Többségében a sudár roznok (<i>Bromus erectus</i>), másodsorban a tollas szálkaperje (<i>Brachypodium pinnatum</i>) dominálta gyepek. Az állományok jellemző fajai a közepes útifű (<i>Plantago media</i>), a mezei zsálya (<i>Salvia pratensis</i>), a tejoltó galaj (<i>Galium verum</i>), a vajszínű ördög szem (<i>Scabiosa ochroleuca</i>), a közönséges legyezőfü (<i>Filipendula vulgaris</i>), a csabaire vérfű (<i>Sanguisorba minor</i>) és a sarlós gamandor (<i>Teucrium chamaedrys</i>). Tipikus védett fajai a vitézvirág (<i>Anacamptis pyramidalis</i>), a bíboros kosbor (<i>Orchis purpurea</i>), a pusztai meténg (<i>Vinca herbacea</i>), a selymes boglárka (<i>Ranunculus illyricus</i>), a tavaszi hérics (<i>Adonis</i>

	vernalis), a tarka imola (<i>Centaurea triumfettii</i> agg.) és a nagyzerjófű (<i>Dictamnus albus</i>). A szennyos ínfű (<i>Ajuga laxmannii</i>), a sugaras zsoltina (<i>Serratula radiata</i>) és a csillagöszirózsa (<i>Aster amellus</i>) leginkább a kisebb molyhos tölgyes tisztásokon és nyiladékokon kialakuló állományokban találnak megfelelő élőhelyet.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok nagy része a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú. Legjobb állományfoltjaik általában az erdőszegélyeken, nyiladékokon, kis erdőtisztásokon, L1 élőhely részeként jelennek meg.
Élőhely veszélyeztetettsége:	A területen aktuálisan kevésbé veszélyeztetett. A molyhos tölgyes természetes erdőtisztásain nem veszélyeztetett, a plató nagyobb összefüggő gyepjei gyephasználat hiányában hosszabb távon becserjésedhetnek.
Veszélyeztető tényezők:	Mindennemű bolygatás számottevő degradációt eredményezhet. A cserjésedés természetes folyamat, de az élőhely hosszú távú fennmaradása szempontjából jelentősebb mértékű becserjésedés már kedvezőtlen.

Élőhely neve:	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal
Élőhely kódja:	91G0*
Élőhely előfordulásai a területen:	A Hársas-völgyben és Rom-kúti-völgyben a völgy alján fordul elő. ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 2,43 ha, élőhelytérkép alapján 6,82 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	Az állományok egy része ma jellegtelenebb állomány, de a gyepszint mezofil elemei alapján pontosan térképezhetők. A keskeny, átalakított lombkoronaszintű állományfoltokon gyakran a csertölgy magasabb részaránya, ill. a mezei juhar tömegesebb jelenlétével jellemezhető leromlottabb foltok is találhatók. A terület gyertyános-tölgyeseiben csak a leggyakoribb Fagitalia közönséges mezofil erdei elemek jellemzik, így pl. a kapotnyak (<i>Asarum europaeum</i>), az erdei tisztesfű (<i>Stachys sylvatica</i>), az odvas keltike (<i>Corydalis cava</i>), a bogláros szellőrózsa (<i>Anemone ranunculoides</i>), a hagymás fogasír (<i>Dentaria bulbifera</i>), a sárga tyúktarj (<i>Gagea lutea</i>), a tavaszi lednek (<i>Lathyrus vernus</i>) és a csalánlevelű harangvirág (<i>Campanula trachelium</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A terület gyertyános-tölgyeseinek többsége jelenleg alig bolygatott, a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú, ugyanakkor marginális, elszegényedő fajkészletű állomány.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Veszélyeztetett, a Balaton-felvidéken ökológiai igényeinek határán, extrazonális szituációkban megjelenő élőhely.
Veszélyeztető tényezők:	Az erdészeti gyakorlatban elterjedt eljárások szerint az erdei aljnövényzet eltávolítása, a nevelővágások és egyéb tisztítások, az extenzív faanyag kitermelés módja a fajösszetétel és az erdőszerkezet megváltoztatása, egyszerűsítése által veszélyezteti. A vad károkozása (túltartott vadállomány) a természetes erdő-fejldési folyamatok gátlásával veszélyezteti. Az aszály- és csapadékmennyiség csökkenés hatása különösen jelentős, a fenti, az erdőgazdálkodási gyakorlatból és a túltartott

	vadállományból adódó veszélyeztető tényezők hatásával kölcsönösen erősítik egymást.
--	---

Élőhely neve:	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
Élőhely kódja:	6190
Élőhely előfordulásai a területen:	A területen belül a Megye-hegy dolomitsziklás platóján található meg, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 4,86 ha, élőhelytérkép alapján 3,65 ha, eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés) (kis részben *40A0-al hibridként, mozaikosan)
Élőhely jellemzése:	Árvalányhajas nyílt sziklagyepek és sziklafüves lejtősztyepprétek uralják a Megye-hegy dolomitsziklás platóját. Területét tekintve a pannon sztyepprétek felé átmenetet jelentő sziklafüves lejtősztyepek dominálnak, nyílt sziklagyepek csak meredekebb lejtőkön és a lokális csúcsok, szinte talajtalan, domború lejtőin alakulnak ki. Növény társulástani besorolás szerint a sziklagyepek <i>Stipo eriocauli-Festucetum pallentis</i> (Zólyomi 1958) Soó 1964 és a <i>Seselio leucospermi-Festucetum pallentis</i> Zólyomi (1936) 1958 asszociációhoz tartoznak. A terület központi részének sziklagyepjeiben a magyar gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>) is előfordul. A nyílt sziklagyepek számos további, a terület csaknem egészén elterjedt védett fajt találunk (pl. Szent István szegfű (<i>Dianthus plumarius</i> subsp. <i>regis-stephani</i>), ezüstaszott (<i>Paronychia cephalotes</i>), sulyoktáska (<i>Aethionema saxatile</i>), pézsmahagyma (<i>Allium moschatum</i>), kislefűszű hangyabogáncs (<i>Jurinea mollis</i>), árlevelű len (<i>Linum tenuifolium</i>), apró nőszirm (<i>Iris pumila</i>), sárga kövirózsa (<i>Jovibarba hirta</i>), bunkós hagyma (<i>Allium sphaerocephalon</i>)). A védett cserjefajok közül a fanyarka (<i>Amelanchier ovalis</i>) jelentős populációja kiemelést érdemel, de a sziklagyep és az érintkező molyhos tölgyes határán néhány ponton a piros madárbrs (<i>Cotoneaster integerrimus</i>), a dunai berkenye (<i>Sorbus danubialis</i>) és a pannon berkenye (<i>Sorbus pannonica</i>) is megjelenik.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok többsége a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú.
Élőhely veszélyeztetettsége:	A dolomitsziklagyepek aktuálisan nem veszélyeztetettek. Az élőhely klímaváltozással várhatóan nem változik jelentősen.
Veszélyeztető tényezők:	Az ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak használatához, elsősorban azonban ezek állandó áthelyeződéséhez kapcsolható taposási és eróziós károk, a nem gépesített járművel végzett közlekedés hasonló hatásai, terepjáróval, ezen belül terepmotorral végzett tevékenység veszélyezteti. A túltartott vadállomány taposása és legelése a túllegeltetéshez hasonló károkat okoz. Idegenhonos inváziós növényfajok, elsősorban a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) gyakori jelenléte és helyenkénti, foltokban tömeges terjedése is veszélyezteti. Inert hulladék valamint lakossági szilárd hulladék elhelyezés is érinti. A folyamatos városiasodás és a diszperz(tanyasias) emberi jelenlét ugyancsak veszélyeztető tényezőként jelentkezik.

1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

Írányelv melléklete	Faj név	Populáció
---------------------	---------	-----------

		(A-D)
II, IV	Szent István-szegfű (<i>Dianthus plumarius</i> subsp. <i>regis-stephani</i>)	C
II, IV	Magyar gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>)	C

Jelölő faj

Faj neve:	Szent István-szegfű (<i>Dianthus plumarius</i> subsp. <i>regis-stephani</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Megye-hegy nyugati és keleti csúcsa közötti dolomitsziklagepekben, a Rom-kúti-völgy sziklagyepes letörésein és a Részvény-erdő sziklagyep-sziklafüves-lejtősztyep foltjain jellemző előfordulása, ld. 3.4. térkép
Állománymagyság (jelöléskor):	3.000 egyed
Állománymagyság (tervkészítéskor):	3.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az elmúlt évtizedben a területen nem ismertek olyan mértékű változások, melyek alapján jelentősebb – a populációméret természetes ingadozását meghaladó – változást eredményezhetnének.
Faj veszélyeztetettsége:	A faj hosszú távú megőrzésének kilátásai, speciális, önfenntartó élőhelyeinek (dolomitsziklagepek, sziklafüves lejtősztyepprétek) köszönhetően jók. Aktuálisan kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Terepjárával, beleértve a terepmotorral végzett tevékenység veszélyezteteti.

Faj neve:	Magyar gurgolya (<i>Seseli leucospermum</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Megye-hegy platójának észak-keleti végében, a Rom-kúti-völgy menti dolomitsziklás letöréseken ismerjük populációját, ld. 3.5. térkép
Állománymagyság (jelöléskor):	30.000 egyed
Állománymagyság (tervkészítéskor):	30.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány mérete nem változott
Faj veszélyeztetettsége:	A faj hosszú távú megőrzésének kilátásai, speciális, önfenntartó élőhelyeinek (dolomitsziklagepek, sziklafüves lejtősztyepprétek) köszönhetően jók. Aktuálisan kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Terepjárával, beleértve a terepmotorral végzett tevékenység veszélyezteteti.

1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II, IV	Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	C
II, IV	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	C
II, IV	Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>)	D

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfaj

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II, IV	Anker-araszoló (<i>Erannis ankeraria</i>)	C

Jelölő fajok

Faj neve:	Nagy hörcsincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület jó természetességi állapotú erdőterületein általánosan elterjedt ld. 3.6. térkép
Állománymagyság (jelöléskor):	P jelen van
Állománymagyság (tervkészítéskor):	8.000 egyed [az aktuális állományadat Merkl & Hegyessy (2008) szerinti módszertannal végzett terepi vizsgálatok és a potenciális élőhely aktuális felületborításának felhasználásával történt]
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány egyedszámában számottevő változás feltehetően nincs.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erdőművelés intenzitásának növekedése.

Faj neve:	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület jó természetességi állapotú erdőterületein általánosan elterjedt ld. 3.7. térkép
Állománymagyság (jelöléskor):	P jelen van
Állománymagyság (tervkészítéskor):	10.000 egyed [az aktuális állományadat meghatározása Merkl & Hegyessy (2008) szerinti módszertan adaptálásával végzett terepi vizsgálatok és a potenciális élőhely aktuális felületborításának felhasználásával történt]
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány egyedszámában feltehetően számottevő változás nincs.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erdőművelés intenzitásának növekedése.

Jelölőnek javasolt faj

Faj neve:	Anker-araszoló (<i>Erannis ankeraria</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A terület felnyíló, jó állapotú molyhos tölgyes bokorerdeiben viszonylag elterjedt.
Állománymagyság (jelöléskor):	Újként javasolt jelölésre, korábbi adat nem ismert,
Állománymagyság (tervkészítéskor):	1.000 egyed (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Korábbi adat nem ismert, így az állományváltozás sem becsülhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:	A virágos kőrishez (<i>Fraxinus ornus</i>) és a molyhos tölgyhöz (<i>Quercus pubescens</i>) kötődő fajként az élőhelyein bekövetkező bármilyen erdészeti beavatkozás az állományokat veszélyeztető tényezőnek tekinthető. Erdőművelés intenzitásának növekedése, molyhos tölgyes bokorerdőkben való jelenléte veszélyezteti.
-------------------------	--

1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség
Szirti fanyarka	<i>Amelanchier ovalis</i>	V	Növényföldrajzi szempontból értékes, szubmediterrán-montán növény. A Balaton-felvidék egyik legjelentősebb állománya a területen, a Rom-kúti-völgy északi, sziklás letörésein él.
Szennyes ínfű	<i>Ajuga laxmanni</i>	V	Növényföldrajzi szempontból értékes sztyepp-erdőssztepp növény. Jelentős egyedszámú állományai találhatók a terület sztyeprétjein, molyhos tölgyes erdőtisztásain.
Sugaras zsoltina	<i>Serratula radiata</i>	V	Növényföldrajzi szempontból értékes sztyepp-erdőssztepp növény. Jelentős egyedszámú állományai találhatók a terület déli részén, molyhos tölgyes erdőtisztás gyepekben, erdőszegélyein.

1.3. Területhasználat

1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

A tervezési területet művelési ág tekintetében az erdőterületek uralják, számottevő mértékben van még jelen a gyepterület is. A további, előforduló művelési ágak (kivett, fásított terület) részesedése rendkívül alacsony.

Művelési ág	Részarány (%)
Erdő	76,61
Gyep (rét)	20,82
Kivett	2,46
Fásított terület	0,09

1.3.2. Tulajdoni viszonyok

Tulajdonosi csoport/ kezelő	Kiterjedés (ha)
Állami / Balatonfüredi Erdészet	9,7
Rendezetlen gazdálkodási viszony	93,0
Magán	140,1

1.3.3. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1 Mezőgazdaság

A tervezési területen extenzív jellegű mezőgazdálkodás folyik, rendszertelen juhlegeltetés formájában. Ennek ellenére az élőhelyi körülményekből adódóan a gyeperes felszínek

cserjésedése zömmel kismértékű – csak a mélyebb fekvésű völgyelések jobb talajú foltjain számottevő. A szántóföldi művelés a tervezési területen nem folyik.

1.3.3.2. Erdészet

A terület erdei uralkodóan talajvédelmi (93,6 %) rendeltetésűek. Az erdőtervezett erdőterületek 46 %-ban magántulajdonban, 5 %-ban állami tulajdonban vannak, a rendezetlen gazdálkodási viszonyú erdőterületek részaránya magas, 49 %. A használat aktuálisan főképp vágásos (53,8 %) és átalakító (24,6 %) üzemmódú, a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód 6,9 %-ban, a szálaló üzemmód 13,9 %-ban van jelen. Az aktuális erdőtervben a fahasználati módok közül az egészségügyi termelés sok erdőrészlet esetében került előírásra, markánsan jelen van a növedékfokozó gyérítés. A tervezési terület legnyugatibb erdőrészleteiben felújító vágás végvágása, ill. a felújító vágás bontóvágása szerepel fahasználati módként.

Összességében a gyepek területekkel érintkező, illetve azokkal mozaikoló xerotherm cserjések és karsztbokorerdő-foltok erdőgazdálkodási szempontból értéktelennek tekinthetők, a mészkedvelő tölgyesek, valamint kis cseres- és gyertyános-tölgyes foltok gazdálkodási szempontból ugyancsak nem jelentősek, viszont természetvédelmi szempontból kifejezetten értékesek.

A tervezési terület erdőállományainak összesített faállomány és kor adatai

Faállománytípus	%	Kor	%
CS-EL	0,86	31-40	4,85
CS-MOT	19,12	51-60	7,61
EF-A	1,13	61-70	32,02
FF-MOT	3,97	71-80	9,02
GY-E	2,49	81-90	46,50
K-E	1,24		
K-T	6,65		
MOT-CS	37,61		
MOT-E	4,95		
MOT-VK	22,27		

Jelmagyarázat: A: akác; CS: csertölgy; EF: erdei fenyő; EL: egyéb lombosfa; EGYF: egyéb fenyő; FF: feketefenyő; GY: gyertyán; E: EL, EGYF; K: kőrisek; MOT: molyhos tölgy; T: tölgyek; VK: virágos kőris

1.3.3.3. Vadgazdálkodás, halászat, horgászat

A területen halászati, horgászati tevékenység nem folyik. A tervezési területen belül a 301920-as kódszámú vadászterület található, az Balatonkenese és környéke Földtulajdonosi Közösség a vadászatra jogosult. A vadgazdálkodás a vadásztársaság vadgazdálkodási üzemterve illetve az éves vadgazdálkodási terv alapján történik.

1.3.3.4. Vízgazdálkodás

A területen számottevő forrás, vagy vízfolyás nem található. A tervezési terület jellegéből adódóan azon nem folyik olyan vízgazdálkodási tevékenység, amit a terv célkitűzéseinek és javaslatainak teljesülése szempontjából figyelembe kellene venni.

1.3.3.5. Turizmus

A terület turisztikai célú látogatottsága közepes mértékű. Az egyéb célú látogatás keretében a crossmotorozás jelen van, károkozása jelentkezik.

1.3.3.6. Ipar

A terület nyugati határával közvetlenül érintkezik a Balatonalmádi I. (Megyehegyi dolomitbánya) védnevű külfejtéses bányatelek, melynek működése a jelenlegi intenzitás mellett a tervezési területre számottevő negatív hatással nem bír. A terület északi határával érintkező Balatonalmádi 069/7 hrsz. alatti bánya esetében jelenleg annak rekultivációjára irányuló eljárás van folyamatban. A tervezési területen hatósági engedéllyel földtani és ásványi nyersanyag kutatás nem folyik.

1.3.3.7. Infrastruktúra

A tervezési terület nyugati határán fut a 7217 számú műút. A tervezési terület gyeperdőterületeit nem megtervezett, a használat során spontán kialakuló földúthálózat szövi át, veszélyeztetve számos, elsősorban gyeperdő élőhelyet.

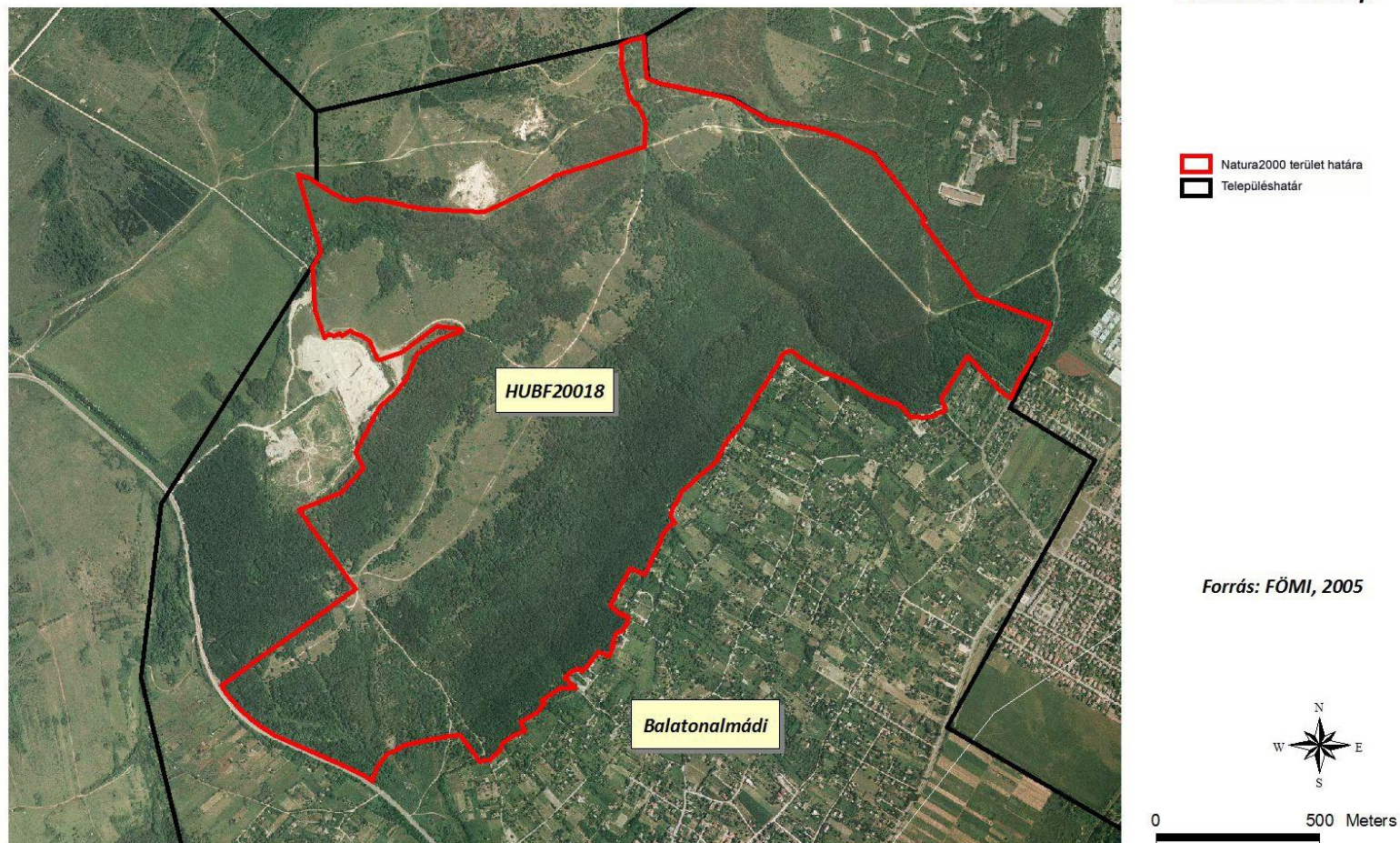
2. Felhasznált irodalom

- Barta Z. (1995): Balatonalmádi és Vörösberény környékének gerinces állatvilága. – In: Kredics L. & Lichtneckert A. (szerk.): Balatonalmádi és Vörösberény története. Veszprém, 72–98.
- Barta Z. (1998): Újabb adatok a Balaton-felvidék északkeleti részének madárvilágához I. – *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* 13: 149–198.
- Bauer N. & Kenyeres Z. (szerk.) (2002): Balaton-felvidéki Nemzeti Park II. ütem, Természetvédelmi Kezelési Terv, 2. rész, A Vilonyai hegyek (Nyerges-hegy, Mogyorós-hegy, Martonvári-hegy) és a Megye-hegy. – Bakonyi Természettudományi Múzeum Zirc, 93 pp.
- Bauer N. (2014): A Bakony-vidék szárazgyepjei - Sztyeprétek és sziklagyepek osztályozása és növényföldrajzi karaktere. – MTM, Budapest, A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 33, 336 pp.
- Bauer N., Mészáros A. & Simon P. (1999): Adatok a Balaton-felvidék flórájának ismeretéhez. – *Kitaibelia* 4 (1): 43–50.
- Bauer N., Mészáros A. & Simon P. (2004): Adatok a Balaton-felvidék flórájának ismeretéhez III. – *Kitaibelia* 9 (1): 207–219.
- Bauer N., Mészáros A. & Simon P., (2000): Adatok a Balaton-felvidék flórájának ismeretéhez II. – *Kitaibelia* 5 (2): 351–356.
- Borhidi A. & Sánta A. (szerk.) (1999): Vörös Könyv Magyarország növénytársulásairól – Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest
- Borhidi A. (2003): Magyarország növénytársulásai. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 610 pp.
- Debreczy Zs. (1968): Der Flaumeichen-Hochwald (Orno-Quercetum pannonicum) des Balaton-oberlandes”. – *Acta Botanica Hungarica* 14: 261–280.
- Dietzel Gy. (1997): A Bakony nappali lepkéi – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 21., Zirc, 200 pp.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. – MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest
- Földművelésügyi Minisztérium (szerk.) (2014): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – Budapest (kézirat)
- Haraszthy L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, 934 p.
- Kenyeres Z. (2000): Adatok a Dunántúli-középhegység egyenesszárnyú (Ensifera, Caelifera) faunájának ismeretéhez I. – *Folia Musei Historico-Naturalis Bakonyiensis* 16: 93–108.
- Kenyeres Z. (2010): Adatok a Dunántúli-középhegység egyenesszárnyú (Orthoptera) faunájának ismeretéhez III. – *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis* 34: 45–58.
- Merkl, O. & Hegyessy, G. (2008): Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*). – In: A madárvédelmi (79/409/EK) és az élőhelyvédelmi (92/43/EK) irányelveknek megfelelő monitorozás előkészítése című Átmeneti Támogatás projekt (2006/018-176-02-01) Zárójelentése, 302–316.
- Nagy F.V. & Dávid L. (2012): Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a Kab-hegyi Erdőtervezési Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről. – Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága, Veszprém, 124 pp.
- Penksza K., Káder F. & Benyovszky B. M. (1996): Vegetációtanulmány a Balatonalmádi Megye-hegyről. – *Botanikai Közlemények* 83 (1–2): 71–90.
- Penksza K., Káder F. & Süle Sz. (2001): Kiegészítések a *Festuca*-fajok és az *Artemisia alba* gyeptársulásokban betöltött szerepének ismeretéhez. – *Kanitza* 9: 211–226.
- Penksza K., Káder F. & Süle Sz. (2002): Vegetációtanulmány a Balatonalmádi Megye-hegyről (gyeptársulások vizsgálata). – *Folia Musei Historico-Naturalis Bakonyiensis* 19: 7–24.
- Tóth S. (2015): A Bakony-vidék és a Balaton-medence herpetofaunája (Amphibia – Reptilia). – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 34., Zirc, 236 pp.

3. Térképek

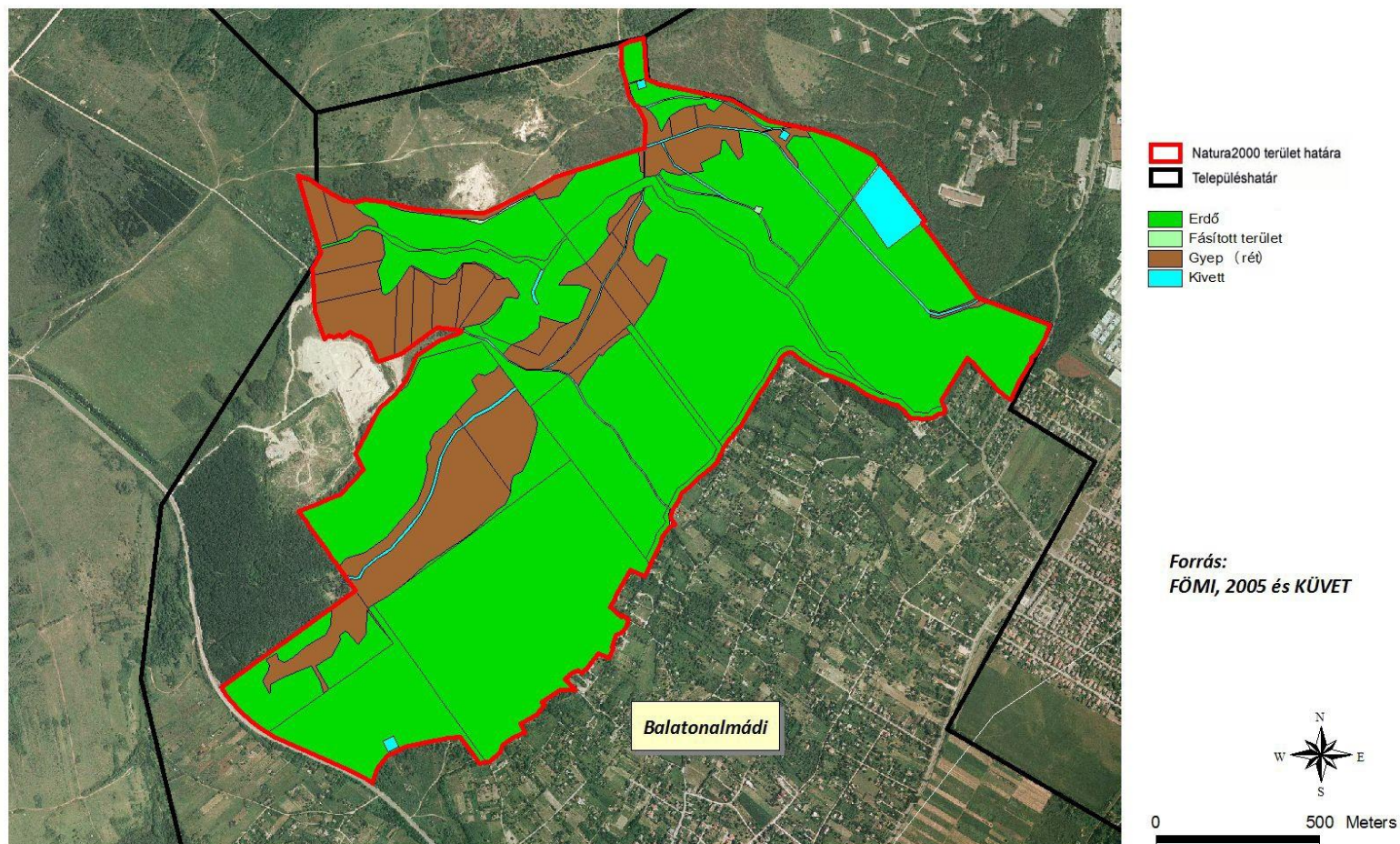
3.1. Áttekintő térkép

3.1. A HUBF20018 Megye-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
Áttekintő térkép

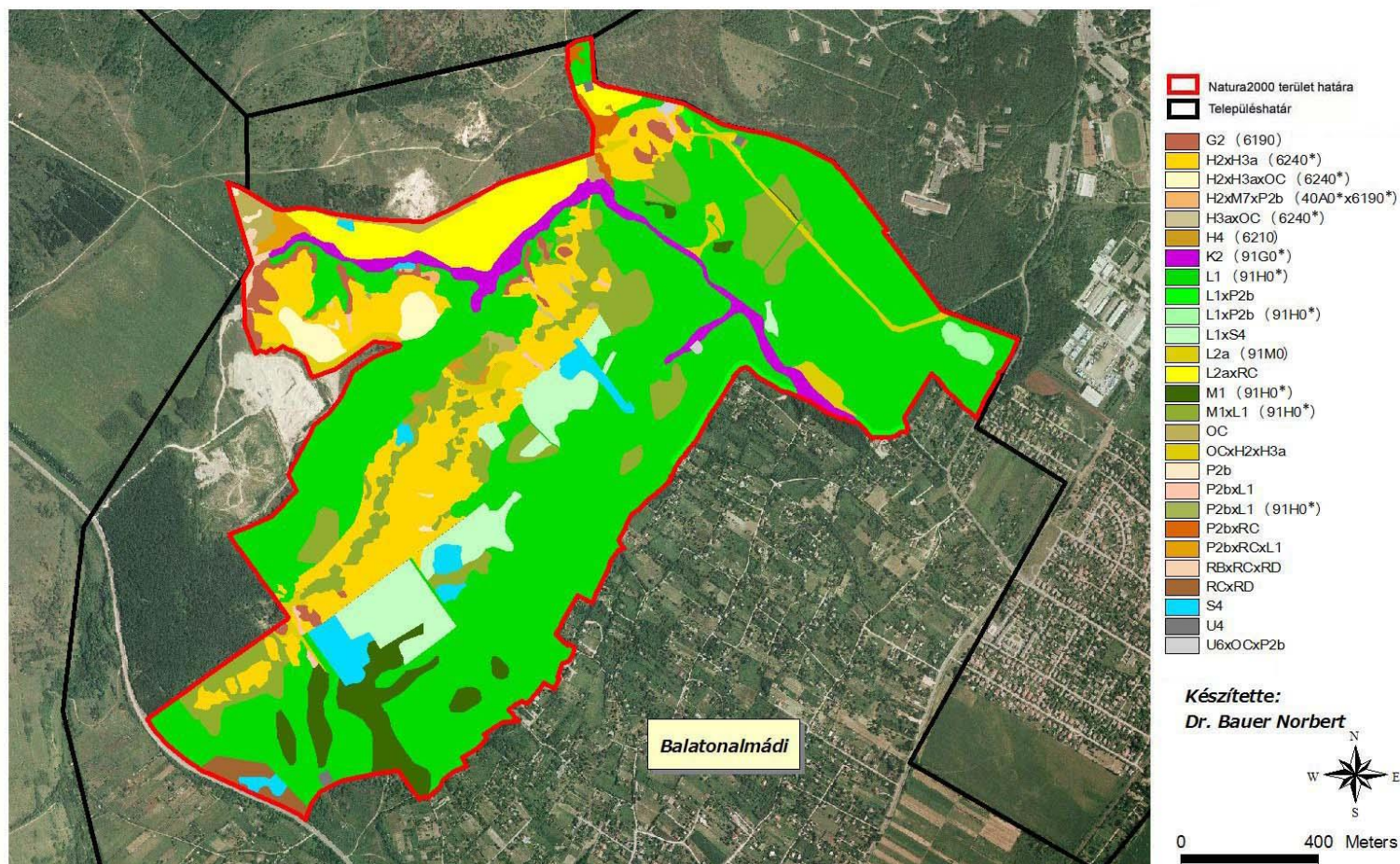
3.2. Művelési ágak

3.2. A HUBF20018 Megye-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
Művelési ágak

3.3. A tervezési terület élőhely-típusainak térképe (jelmagyarázat a következő oldalon)

3.3. A HUBF20018 Megye-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
Á-NÉR/Natura 2000 térkép

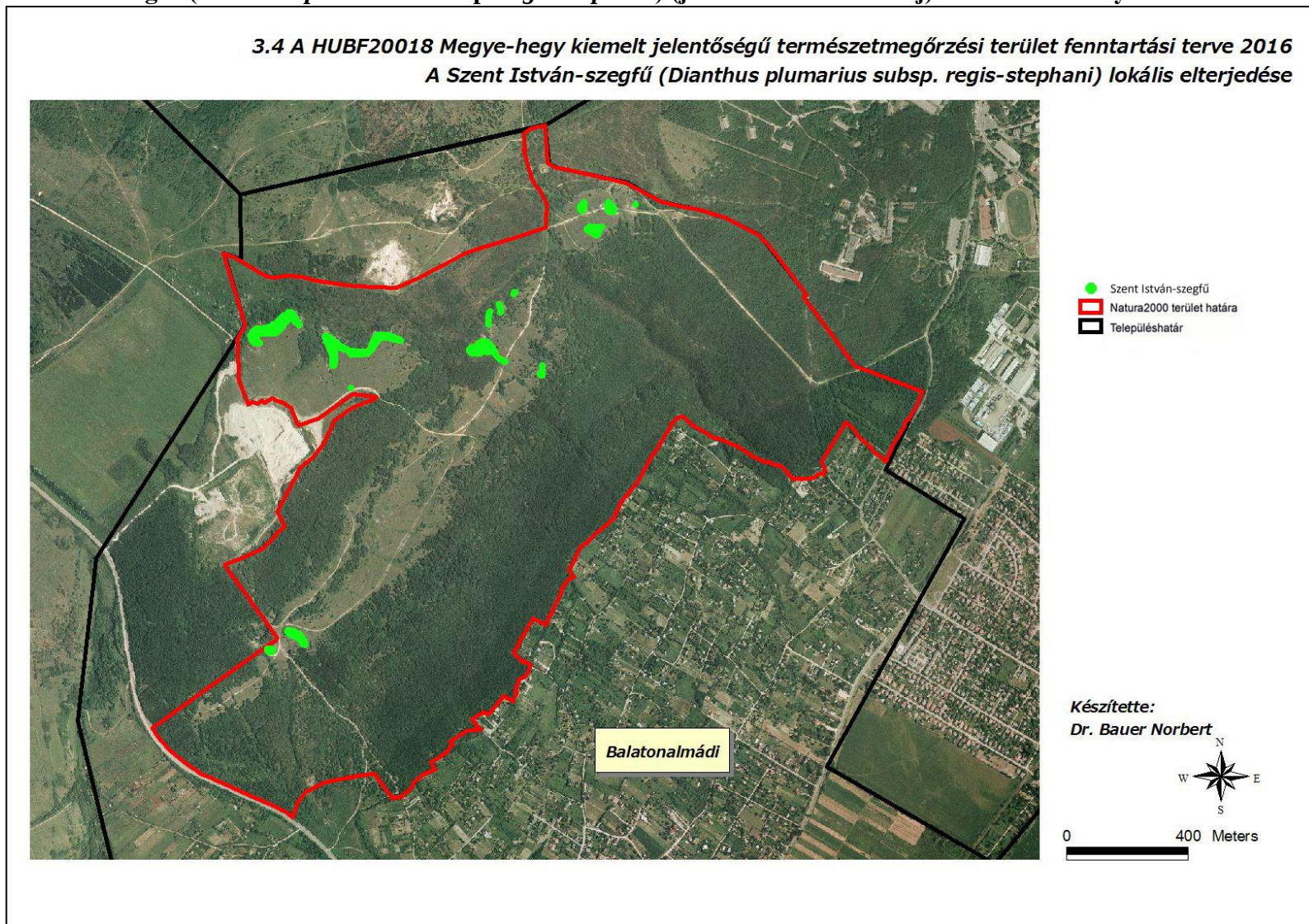
3.3. A tervezési terület élőhely-típusainak térképe

Jelmagyarázat

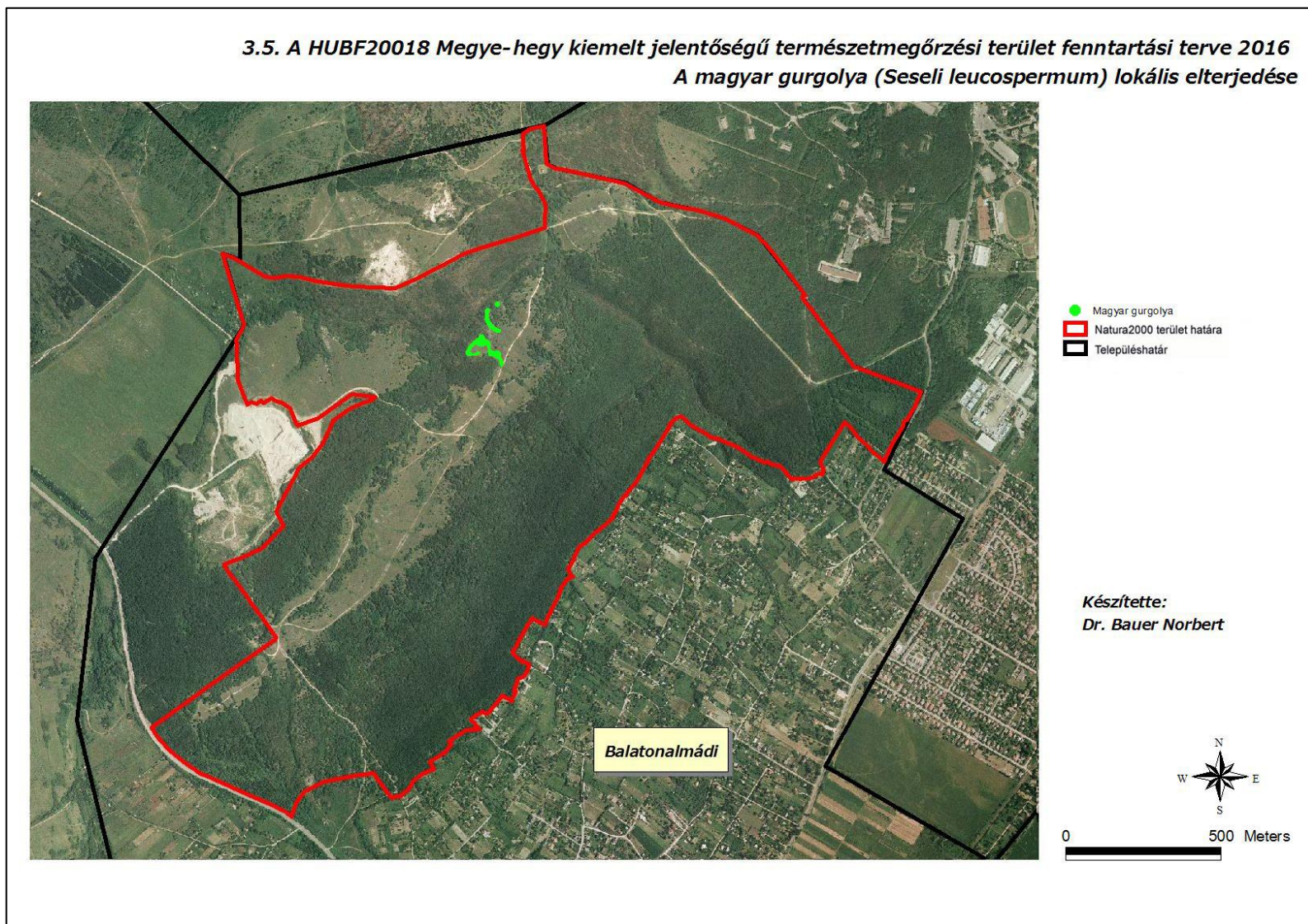
G2: Mészkedvelő nyílt sziklagyepek;
H2: Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek;
H3a: Köves talajú lejtősztyepek;
H4: Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok;
K2: Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek;
L1: Mész- és melegkedvelő tölgyesek;
L2a: Cseres-kocsánytalan tölgyesek;
M1: Molyhos tölgyes bokorerdők;
M7: Sziklai cserjések;
OC: Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek;
P2b: Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések;
RB: Puhafás pionír és jellegtelen erdők;
RC: Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők;
RD: Tájidegen fafajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények;
S4: Erdei- és feketefenyvesek;
U4: Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók;
U6: Nyitott bányafelületek

40A0*: Szubkontinentális peripannon cserjések
6190: Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
6210*: Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) fontos orchidea-lelőhelyei
6240*: Szubpannon sztyeppék
91G0*: Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
91H0*: Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel
91M0: Pannon cseres-tölgyesek

3.4. A Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*) (jelölő Natura 2000 faj) előfordulási helyei a tervezési területen

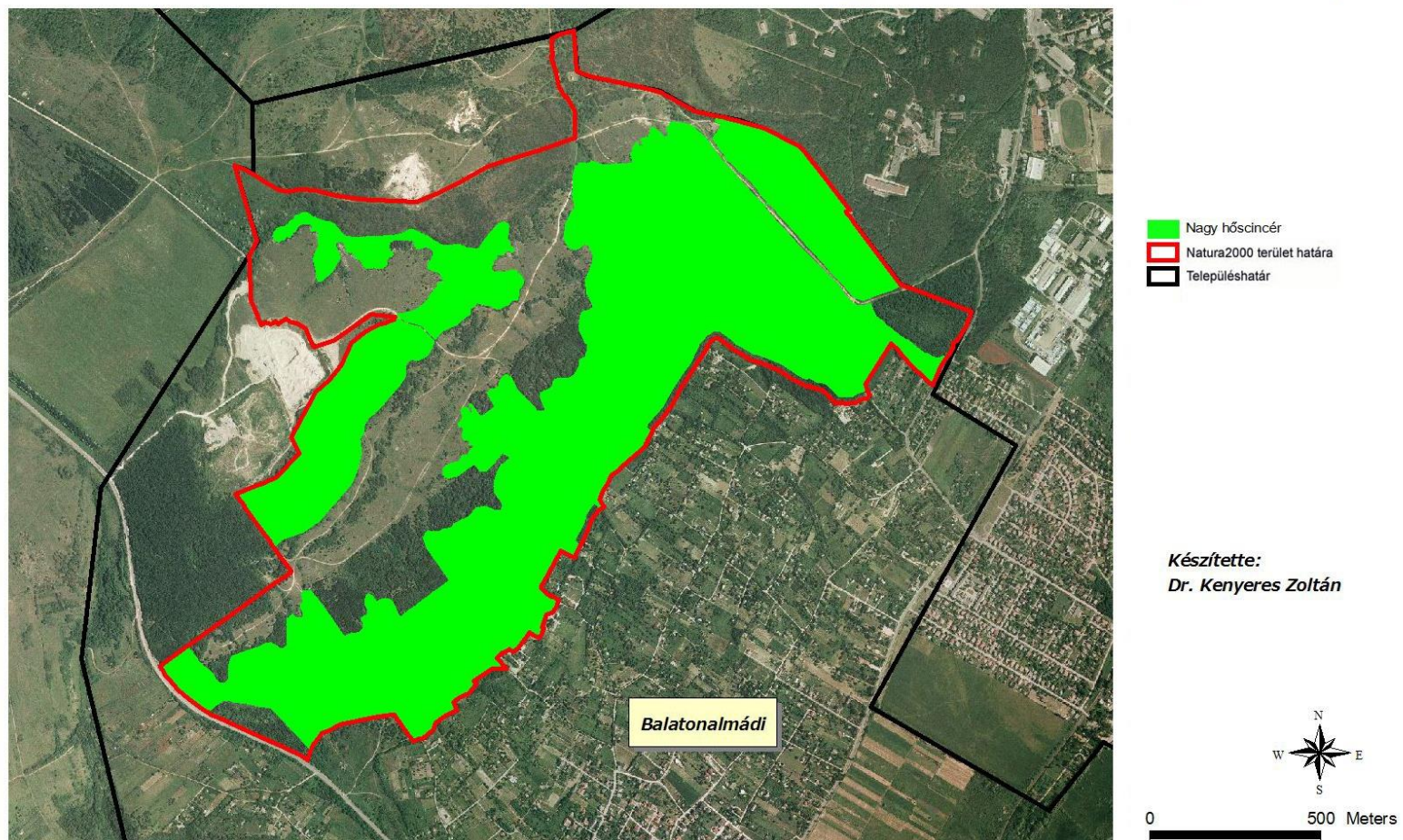

3.5. A magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*) (jelölő Natura 2000 faj) előfordulási helyei a tervezési területen

3.6. A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) (jelölő Natura 2000 faj) lokális elterjedési területe

3.6. A HUBF20018 Megye-hegy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) lokális elterjedése

3.7. A nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) (jelölő Natura 2000 faj) lokális elterjedési területe

